

**VALORS DE L'ESPORT I L'OLIMPISME:
EDUCACIÓ OLÍMPICA**

FERRAN PRATS i GRÀCIA

La realització d'aquest treball ha estat possible gràcies a una llicència d'estudis concedida pel Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya durant el curs escolar 2004-2005 (DOGC núm.: 4182 de 26.07.2004)

Agraïments

Aquest treball ha estat tutelat i supervisat per en Miquel Torres i Bernades, director de la Fundació Barcelona Olímpica al qual vull agrair la seva disposició.

També agraeixo la col·laboració de la Teresa Agulló i en Toni Sobrepera, membres de la Fundació Barcelona Olímpica, per les facilitats donades en la consulta de diferents materials bibliogràfics.

No vull oblidar a tots aquells que em varen donar suport i recolzament per tal de portar-lo endavant. Tampoc als companys d'institut que m'han assessorat i solucionat petits detalls importants al plantejar-me el disseny de la pàgina web.

Agrair l'inestimable col·laboració tècnica de Xavier Castilla que ha fet que la pàgina web funcioni correctament.

Finalment a tots aquells alumnes i professors, als quals va dirigit el meu treball i que espero que els hi resulti de gran utilitat.

ÍNDEX

PART I

Resum	Pàgina 07
Justificació objecte de la llicència	Pàgina 08
Objectius	Pàgina 11
Treball de recerca i objecte d'estudi	Pàgina 12
Disseny del pla de treball	Pàgina 12
Temporització	Pàgina 12
Tasques realitzades	Pàgina 12
Descripció de les tasques	Pàgina 13
Procés de treball	Pàgina 14
Marc referencial	Pàgina 15
Metodologia	Pàgina 18

PART II

L'esport i l'Olimpisme. Cap a una Educació en valors. Educació Olímpica

Presentació	Pàgina 19
L'esport en la societat	Pàgina 20
Preocupació pels valors	Pàgina 22
El potencial d'Educació en valors de l'esport	Pàgina 23
Com plantejar una Educació en valors mitjançant l'esport i l'activitat física	Pàgina 27
Orientacions pràctiques	Pàgina 29
Els valors en l'Educació	Pàgina 31
Concepte de valor	Pàgina 33
Diferents definicions del concepte de valor	Pàgina 33

Concepte d'aptitud	Pàgina 34
Diferents definicions del concepte d'aptitud	Pàgina 35
Concepte de norma	Pàgina 35
Diferents definicions del concepte de norma	Pàgina 36
Model d'Educació en valors	Pàgina 37
L'àrea d'Educació Física	Pàgina 37
10 Elements Específics de l'Educació Física	Pàgina 37
Model aplicat sobre els valors de l'esport	Pàgina 38
Relació de valors	Pàgina 41
PART III	
Concepte d'esport	Pàgina 43
Característiques de l'esport	Pàgina 43
Evolució de la història de l'esport	Pàgina 43
Societats esportives i autors	Pàgina 44
Activitats físiques i esportives practicades en la història de l'esport	Pàgina 46
Comentari de cada edició dels Jocs Olímpics	Pàgina 48
Incorporació dels esports al programa dels Jocs Olímpics	Pàgina 50
PART IV	
Pierre de Coubertin, pare de l'Olimpisme	Pàgina 52
Biografia de Pierre de Coubertin	Pàgina 52
Esport i Olimpisme, base de la idea Olímpica	Pàgina 54
Principis i base teòrica preconitzada per Coubertin	Pàgina 55
PART V	
Educació Olímpica	Pàgina 57
Olimpisme als centres educatius	Pàgina 57

El futur de l'Educació Olímpica	Pàgina 58
PART VI	
Aplicació educativa de les noves tecnologies	Pàgina 59
Internet : Nova font de consulta Olímpica	Pàgina 60
Innovacions tecnològiques	Pàgina 61
PART VII	
Estructura definitiva de la pàgina web	Pàgina 62
VALORACIÓ FINAL	Pàgina 66
BIBLIOGRAFIA	Pàgina 68

RESUM:

Estem en un món canviant i global on els valors són atribuïts a situacions, a accions, a esdeveniments. Els valors educatius són o poden ser considerats com a elements de les construccions socials determinades culturalment i dependents de les situacions, el context i de les institucions. De la mateixa manera, els valors de les activitats físiques i esportives depenen del seu context d'aplicació.

L'esport ha sofert una gran transformació en els últims vint anys del segle XX i en els inicis d'aquest tercer mil·lenni. S'ha constituït en un fenomen espectacular i transcendent, que l'ha dotat d'unes característiques i uns trets diferencials que van molt més enllà del que és la competició.

L'esport com a moviment sociocultural, és un mitjà d'educació que permet múltiples interpretacions. És portador de valors positius, però també a la vegada pot servir com a mitjà on es reflexen finalitats tan positives com negatives. En aquest sentit l'esport es manifesta com un instrument, que en un context educatiu estarà vinculat als valors.

Els Jocs Olímpics, la màxima expressió de l'esport, té darrera seu un Moviment Olímpic que s'encarrega de promoure el desenvolupament de l'esport i d'educar mitjançant ell. Recull una gran quantitat de valors, normes i actituds, orientades a la formació de la joventut.

L'Olimpisme està fonamentat en aquest darrer esquema d'interpretació. Per al pedagog francès Pierre de Coubertin, pare del Moviment Olímpic, l'esport era per sobre de tot un mitjà educatiu. Considerava els Jocs Olímpics com el símbol i l'exemple per enfortir els seus objectius educatius de l'esport. Per a ell l'educació a través de l'esport no era una educació del cos, ni una educació per al cos, era una educació del ésser humà en la seva totalitat.

L'esport té un enorme potencial per assolir el desenvolupament dels pobles. Per aconseguir-ho és imprescindible transmetre els seus valors mitjançant l'educació. La riquesa d'un país és l'educació.

En els valors de l'esport i l'Olimpisme tenim una lliçó per a la vida i un referent per als nostres joves alumnes.

JUSTIFICACIÓ OBJECTE DE LA LLICÈNCIA

El present treball de recerca i d'investigació, s'ha fonamentat sobre les possibilitats de l'esport com mitjà educatiu; i més concretament sobre l'Olimpisme.

L'educació olímpica s'ha de percebre com un vehicle de promoció d'aquells valors i principis molt associats amb el món de l'esport, els Jocs Olímpics i t vinculat al Moviment Olímpic.

L'educació en valors és un gran repte del procés educatiu. Els valors són continguts d'aprenentatge que fan referència a creences sobre allò que seria desitjable, és a dir, una sèrie de comportaments que permetin unes conductes per treure el millor d'unes determinades actituds.

L'Olimpisme va sorgir dels centres educatius, i estava molt vinculat a l'educació. Dins de la Universitat de La Sorbonne, un 23 de juny de 1894, un pedagog francès, Pierre de Coubertin, va sentar les bases de l'Olimpisme. Va crear una filosofia, que en els inicis d'aquest tercer mil·lenni ha esdevingut fonamental i especialment atractiva arreu del món. L'Olimpisme és present dins d'un conjunt de valors que permeten moltes interpretacions. Però sobretot destaca per un: la seva universalitat.

Just acabat els Jocs Olímpics d'Atenes 2004, són ja 202 Comitès Olímpics Nacionals els que s'han manifestat amb la seva participació. Països dels cinc continents estan presents cada quatre anys en la festa de l'esport mundial.

Les activitats físiques i esportives són la base del valors educatius de l'Olimpisme avui en dia. Cal valorar segons uns criteris si aquests valors són els adequats.

- Són actuals ?
- Es poden deduir d'una manera lògica ?
- Són universalment acceptables amb d'altres valors de base ?
- Són adaptables, en funció de les diferents realitats i contextos diferents ?

Partint d'aquests interrogants, es pot deduir com l'Olimpisme pot contribuir a donar unes orientacions en diferents dominis que són rellevants en l'educació i que preocupen a la humanitat.

L'Olimpisme ha sofert canvis, i esta en constant evolució. Cada vegada són més les ciutats que es postulen per ser la seu d'uns Jocs Olímpics. Aquest estudi permet veure el seu creixement, evolució i desenvolupament, així com la seva importància actual. Ara fa uns dies la nominació de la ciutat seu dels Jocs Olímpics del 2012 va tenir un seguiment mediàtic desconegut i va despertar entre les ciutats candidates unes lluites per sortir afavorides en l'elecció definitiva.

Sorgeixen altres preguntes, determinants en la concepció de les possibilitats de treballar amb els valors que transmet l'esport i l'Olimpisme.

Com hauria de ser l' Educació Olímpica ?

A qui ha d'anar dirigida ?

Ha de tenir diferents objectius en funció del lloc del món del que parlem ?

Quan parlem de l'Educació Olímpica, s'ha de treballar des d'un projecte flexible, que tingui una facilitat d'implantació, adaptada a les diferents realitats. Per tant, en la seva concepció, s'ha de tenir present que el seu objectiu principal és ajudar al sistema educatiu de cada país o territori per a aconseguir els seus objectius utilitzant l'Olimpisme com a eina catalitzadora.

Les possibilitats de treball han estat molt àmplies i s'ha hagut d'adaptar-les a la durada de la llicència.

El treball permet una implantació dins del currículum de la matèria d'Educació Física i un treball amb diferents continguts transversals. Els objectius poden variar en funció dels diferents grups d'edat. La seva facilitat d'implantació afavorirà la seva difusió.

Crec que és un tema suficientment atractiu i motivant per l'alumnat i pot abraçar totes les àrees del coneixement.

M'ha semblat oportú, que la estructuració del treball d'aquesta llicència d'estudis tingui un enfocament cap al jovent, i més concretament dins de l'Ensenyament Secundari amb un alumnat heterogeni amb grups d'edats de 12 a 18 anys, encara que perfectament es pot donar en grups de menys de 12 anys.

En quan als objectius, cal partir d'un concepte de multiculturalitat, en el que tothom és diferent. L'esport i els Jocs Olímpics han estat importants i han causat impacte en les més diverses societats.

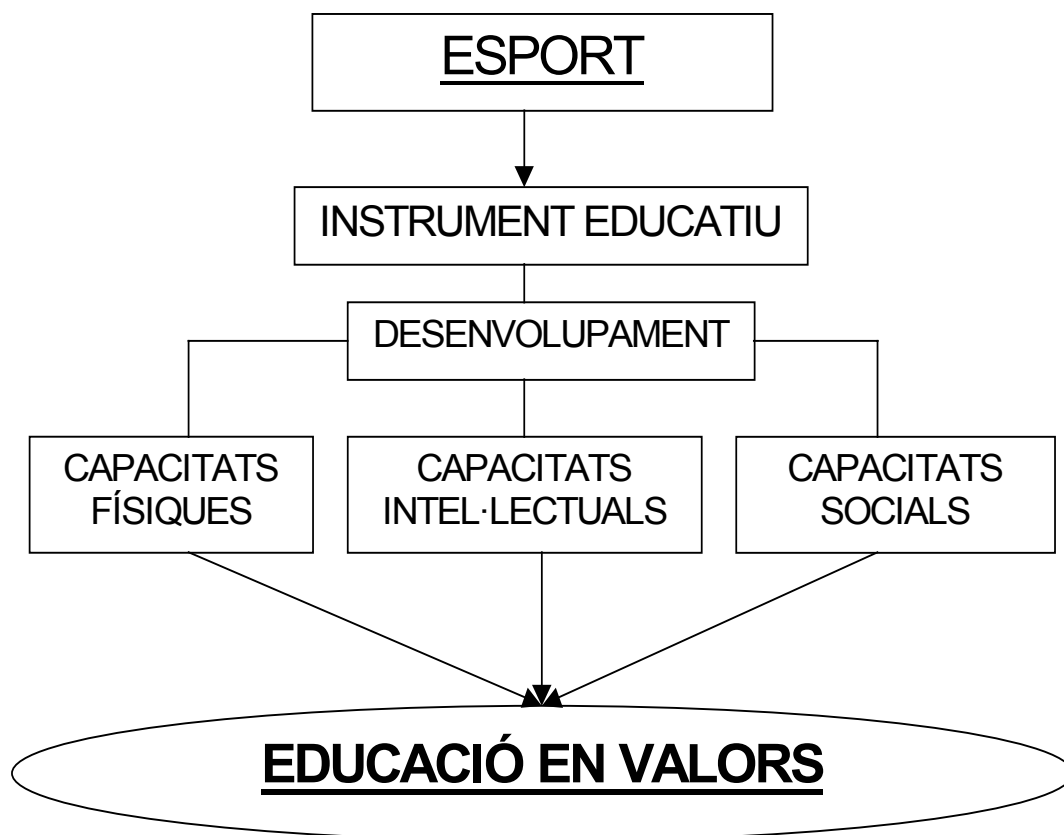
La diversitat de cultures, fa que existeixen conceptes socials i culturals ben diferents. L'Olimpisme pot contribuir a donar orientacions en el tractament de temes que han estat tractats d'una manera adequada al context afavorint que un valor o un altre tingui més pes en funció de cada cultura:

- Les relacions de solidaritat i cordialitat
- La formació d'una consciència ecològica
- El desenvolupament harmoniós de l'ésser humà
- Una ètica esportiva, el joc net.

Cal concloure que les possibilitats d'una Educació Olímpica per a transmetre valors als joves i per promocionar una ètica esportiva són compatibles en aquesta societat actual, encara que és més complicat per als educadors és entusiasmar als joves per l'exercici i les activitats físiques i esportives, ja que avui en dia són els mitjans de comunicació els que marquen els models i tenen una gran influència sobre els comportaments dels joves.

Encara així, la integració de l'Olimpisme – tant lligat al món de la cultura i les arts, des dels seus orígens- amb l'educació, permet aconseguir objectius propis dels valors tractats com un món més solidari, participatiu i millor dins d'un esperit d'amistat, de col·laboració, de globalitat i de joc net.

Amb aquest estudi s'ha pretès omplir un buit, oferint uns materials que reforcin la importància d'una educació en valors amb continguts esportius i Olímpics, per al seu tractament des de l'àrea d'Educació Física, incorporant la possibilitat d'un treball interdisciplinari amb altres matèries sense deixar de banda els continguts transversals.

Quadre: Procés d'utilització de l'esport com a instrument educatiu (Ferran Prats)

OBJECTIUS

Els objectius que s'assolint amb la realització d'aquest estudi de recerca han estat els següents:

1. Dissenyar, recopilar i construir una base de dades, en llengua catalana, a través de la creació d'una pàgina web sobre l'esport i el moviment olímpic.
2. Conèixer les possibilitats dels mitjans multimèdia per poder-los aplicar a la docència de l'ensenyament secundari a través de les noves tecnologies.
3. Aprofundir en l'estudi del paper educatiu de l'Olimpisme com a transmissor de valors.
4. Desenvolupar els valors educatius i socials de l'esport a través de l'Olimpisme amb la finalitat de crear una societat més solidària i participativa.
5. Possibilitar uns coneixements apresos i uns valors practicats que quedin reflectits en els nois i les noies en les seves actuacions com a ciutadans/es.

TREBALL DE RECERCA I OBJECTE D'ESTUDI

DISSENY DEL PLA DE TREBALL

El present treball de recerca ha tingut una duració de cinc mesos, encara que magnitud de l'objecte d'estudi hagués necessitat d'un termini d'una durada més llarga per poder abastar altres continguts de la pàgina web.

El disseny s'ha estructurat de forma que amb una regularitat mensual, s'ha mantingut una entrevista amb la persona encarregada de la supervisió del treball de la llicència d'estudis amb la finalitat d'intercanviar idees i visions i d'orientar les tasques en el cas que hagués estat necessari. continuïtat de l'estudi.

El procés de treball ha estat complex i amb molta continuïtat i s'han hagut de desenvolupar varies tasques de manera simultània i d'altres de manera esglaonada.

TEMPORITZACIÓ

La temporització de les tasques ha variat respecte a la previsió inicial que en un principi eren les següents:

1. Recerca de materials: fonts bibliogràfiques i fonts documentals.
2. Lectura de diferents materials teòrics i revistes.
3. Definició del procés d'elaboració de materials.
4. Lectura de publicacions Olímpiques. Entorn de Catalunya i Espanya.
5. Lectura de publicacions Olímpiques. Entorn Europeu i mundial.
6. Disseny i estructura de la pàgina web.
7. Estructura i redacció de materials per a la pàgina web (text, fotografies, figures taules, gràfics,...)
8. Verificació de la documentació elaborada i seleccionada.
9. Complementació i realització de la pàgina web.
10. Revisió global de l'estudi.
11. Redacció de materials de suport.
12. Redacció de la memòria final de la recerca.
13. Lliurament del treball de la recerca d'estudis.

A continuació s'exposen, de manera més específica, les tasques que es porten a terme en cadascun dels mesos que dura la recerca:

TASQUES REALITZADES

Aquest treball s'ha desenvolupat en uns terminis més amplis de la previsió inicial del mes de febrer fins al mes de juny. S'han mantingut les entrevistes periòdiques i mensuals amb el supervisor del treball.

Durant el procés d'investigació i treball de la pàgina web, s'han tingut en compte el major nombre possible de detalls per enriquir el resultat final del producte desenvolupat.

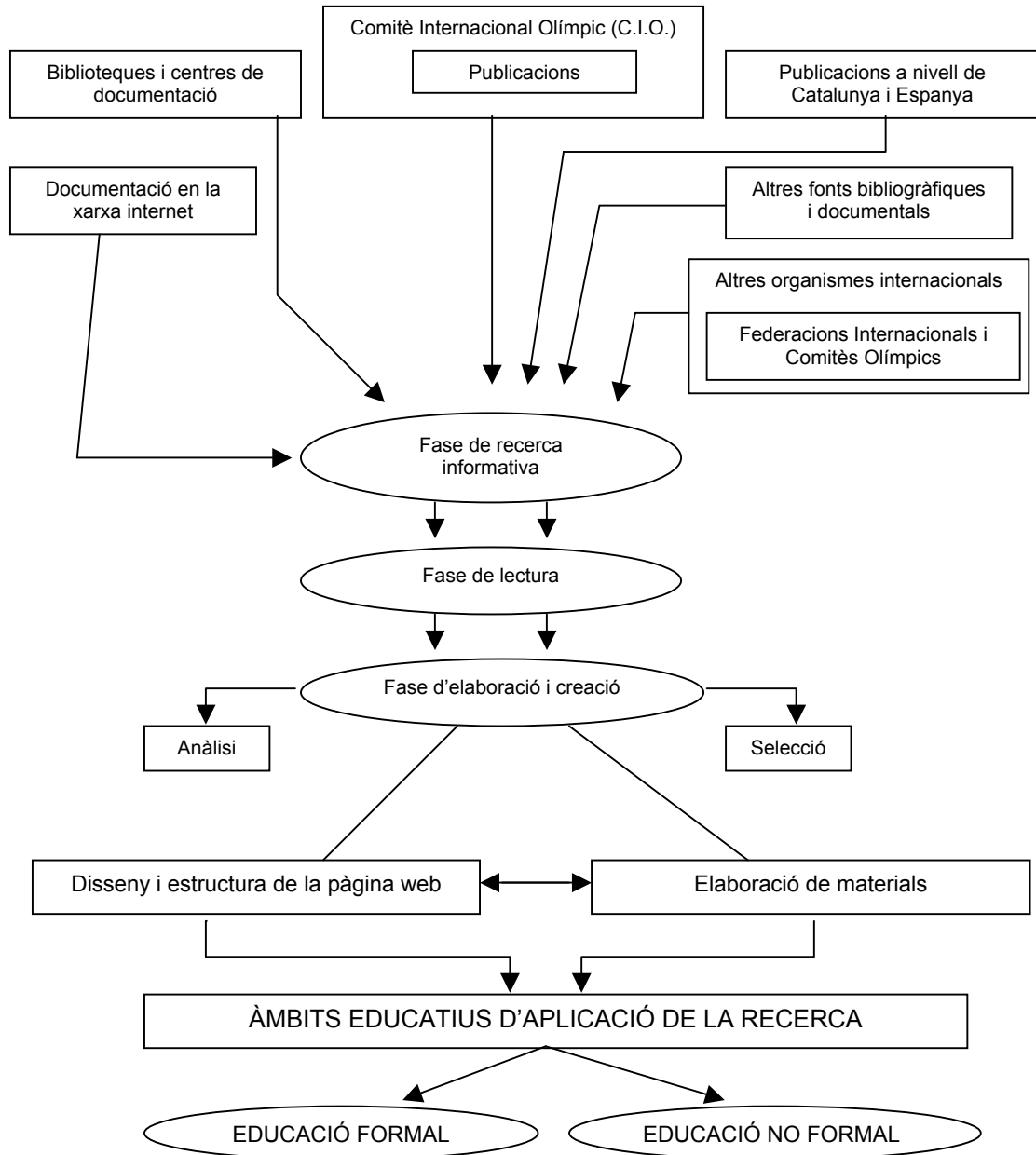
DESCRIPCIÓ DE LES TASQUES

- Entrevista amb el supervisor del treball. Orientacions prèvies.
- Recerca de fons bibliogràfiques.
- Recerca en la xarxa.
- Lectura de materials teòrics envers als valors.
- Revisions del treball previ i assessorament.
- Recerca de dades i confrontació, per a la seva verificació.
- Lectura de nous materials: teòrics i específics.
- Recerca de fons bibliogràfiques a diferents nivells.
- Disseny de la pàgina web.
- Distribució i selecció de materials.
- Recerca de documentació concreta sobre els esports.
- Creació del mapa de la web i revisió de la pàgina web.
- Recerca i incorporació de nous materials.
- Lectura de publicacions.
- Creació de base de dades.
- Selecció de documents a realitzar i revisió de documents ja treballats.
- Estructura de la pàgina web. Confecció del còdig font.
- Entrevistes amb persones relacionades amb el camp objecte de treball.
- Redacció i recerca d'elements que han de conformar la pàgina web.
- Elaboració del dossier base sobre l'Olimpisme.
- Introducció de dades i quadres a la pàgina web.
- Verificació del procés i consolidació de les informacions.
- Treballs per blocs temàtics.
- Redacció de nous documents i materials.
- Selecció definitiva dels documents que formaran part dels materials i de la pàgina web.
- Assessorament sobre els aspectes tècnics definitius del treball de recerca.
- Inici de la redacció definitiva del projecte.
- Reunions periòdiques amb el Departament d'Educació.
- Revisió dels materials seleccionats.
- Redacció definitiva de la memòria final del treball de recerca.
- Acabament de la confecció de materials.
- Finalització del procés d'elaboració de la pàgina web.
- Entrevista amb el supervisor del projecte.
- Revisió global de l'estudi.
- Redacció de l'informe final.
- Lliurament de la memòria.

Aquesta manera de procedir i actuar ha permès que durant tot el procés d'elaboració es mantingui oberta la possibilitat d'incorporar nous materials, encara que el procés estigui en un estat força avançat.

Les fonts documentals han estat diverses i s'ha requerit d'un procés de selecció i d'acotament dels camps que finalment figuren en la pàgina web.

PROCÉS DE TREBALL

MARC REFERENCIAL EN EL QUAL S'HA FONAMENTAT EL TREBALL

- 1.- Pierre de Coubertin crea l'Olimpisme.

Objectius:

- Educació i benestar de la joventut
- Beneficis de l'esport per al desenvolupament saludable dels nens i joves

- 2.- Fa 2.780 anys, la joventut de tot el món hel·lènic es reunien a la ciutat de Olímpia per a celebrar les proeses de la ment i del cos, i els primers Jocs Antics (776 a.C.).

- 3.- Treva sagrada: Amb aquesta treva prevalia la bona voluntat i la naturalesa humana. Totes les guerres s'aturaven.

- 4.- Existien altres festivals importants a Delfos, Corint, Nemea.

- 5.- 23 de juny de 1894, restauració dels Jocs Olímpics.

- 6.- Primers Jocs Olímpics de l'Era Moderna. Atenes 1896.

S'inicia un procés que es celebra cada quatre anys. Olimpíades.

Característiques:

- Durada 16 dies
- Diferents esports: En Atenes 2004, 28 esports.
- Esportistes i atletes d'èlit de tot el món.
- Representació dels països.

- 7.- Idees bàsiques desenvolupades per Pierre de Coubertin:

- Universalitat. Tothom pot participar.
- Participació i cooperació. No competir per guanyar.
- Esport com activitat, però amb gran influència formativa i de desenvolupament en la formació de la personalitat de cada individu i en la seva vida social.
- Olimpisme com a filosofia social universal.

- 8.- Creació de la Carta Olímpica.

Principi fonamental 2:

“ L'Olimpisme és una filosofia de vida, que exalta, combina en un conjunt harmònic les qualitats del cos, la voluntat i l'esperit. Adjuntant l'esport amb la cultura i la educació, l'Olimpisme es proposa crear un estil de vida fonamentat en la joia de l'esforç, el valor educatiu del bon exemple i el respecte envers els principis ètics universals ”.

Principi fonamental 6:

“ El Moviment Olímpic té per objectiu contribuir a la construcció d'un món millor i més pacífic, educant a la joventut a través de l'esport practicat sense discriminacions de cap classe i dins de l'esperit olímpic que exigeix comprensió mútua, esperit d'amistat, solidaritat i joc net ”.

9.- Valors centrals de l'Olimpisme:

- Multiculturalisme
- Educació
- Joc net

L'ideal olímpic ha arribat a representar el millor dels valors esportius:

- Superació
- Èxit personal

Fonamentat sobre uns ideals:

- Coratge, sentit de l'honor
- Noblesa
- Harmonia de l'esforç i del coratge físic, la confiança intel·lectual i la força moral
- Competició justa i imparcial
- Recerca de l'excel·lència
- Joc net
- Participació
- Internacionalisme
- Comprensió mútua
- Esperit d'amistat
- Solidaritat

10.- Creació d'un programa d'esports, en base a:

- Popularitat
- Universalitat
- Participació de les dones

11.- Fenomen social

- Repercussió a tot el món
- Més de 10.500 atletes participants
- Cinc continents
- Gran popularitat de l'esport i seguiment
- Participació equiparada entre homes i dones
- Difusió mediàtica
- Noves tecnologies

12.- En 1980, Joan Antoni Samaranch és elegit president del Comitè Internacional Olímpic (C.I.O.), que presideix fins a l'any 2001. Fixa les bases de l'Olimpisme del segle XXI.

- 13.- 1992, Barcelona organitza els Jocs Olímpics de la XXV Olimpíada.
- 14.- L'educació es beneficia del fet que Barcelona organitzi uns Jocs Olímpics, sobretot en matèria esportiva.
- 15.- Congrés Olímpic del Centenari. París, 1994.
- 16.- Jocs del Centenari: Atlanta 1996.
- 17.- 2004: "Any Europeu de l'Educació per l'esport", coincidint amb el retorn dels Jocs a la ciutat grega d'Atenes.
- 18.- Fòrum mundial de les Cultures. "L'esport diàleg universal". Barcelona, 2004.
- 19.- Any internacional de l'esport i l'Educació Física, 2005
- 20.- Jocs Olímpics d'Hivern a Torino 2006

METODOLOGIA

La realització d'aquest treball ha pretès cobrir un espai que calia omplir al no existir un treball en llengua catalana amb aquestes característiques.

L'esport i els jocs formaven part de la vida del gènere humà des del començament de la seva història. Les primeres activitats lúdiques i esportives probablement van tenir lloc entre les tribus nòmades. Més tard, els habitants de nuclis de poblacions més importants van començar a organitzar jocs i competicions conforme a certs costums i a certes normes.

Així, van néixer els Jocs que més influència han tingut sobre la societat humana i la seva història, els Jocs Olímpics. El desenvolupament d'aquest Jocs Olímpics ha estat lligat a educadors i sobretot a la figura de Pierre de Coubertin.

Com a educador, penso cal contribuir a la construcció i divulgació de l'Olimpisme fonamentat en la combinació de la cultura, l'educació i l'esport.

La confecció del present treball s'ha fonamentat sobre:

- a) Recerca de materials documentals, en paper.
- b) Recerca de material a través de la xarxa d'internet.
- c) Documentació gràfica i visual.
- d) Recollida i anàlisi de la informació.
- e) Consultes a especialistes sobre àmbits diferents.
- f) Elaboració de gràfics .

En el conjunt de les activitats elaborades, la metodologia emprada s'ha basat en aquests apartats:

- Treball pràctic i funcional.
- Treball cooperatiu.
- Redacció acurada i capacitat de síntesi per elaborar documents i materials.
- Utilització de les noves tecnologies.
- Consultes a especialistes per a la confecció i revisió de la estructura de la pàgina web.

Amb tot això, el que s'ha intentat és optimitzar el treball, per determinar quina informació era la més adequada i la més òptima per a la confecció definitiva de la pàgina web i els materials que figuren en ella.

L'ESPORT I L'OLIMPISME. CAP A UNA EDUCACIÓ EN VALORS: EDUCACIÓ OLÍMPICA

PRESENTACIÓ

L'educació és un fenomen complex. Quan es parla d'educació en valors, aquest fenomen es converteix en un autèntic repte. No hi ha una fórmula magistral, ni receptes, ni varetes màgiques per a l'educació en valors: no hi ha una sola fórmula eficaç i vàlida per a tots els casos, però s'ha d'intentar i no renunciar al repte que suposa.

Amb aquest treball, la meua pretensió es proporcionar un marc i una línia de treball per aprofundir en l'educació en valors amb totes les possibilitats i limitacions que ofereix l'esport i l'Olimpisme. La creació de la pàgina web aborda una preocupació per aprofundir i posar a l'abast, tant del professorat com de l'alumnat, la "benvolguda" Educació Olímpica.

Amb aquesta intenció, en primer lloc vull aprofundir en quatre aspectes essencials en la línia de treball marcada. El quart aspecte és el més important i l'objecte d'aquesta proposta :

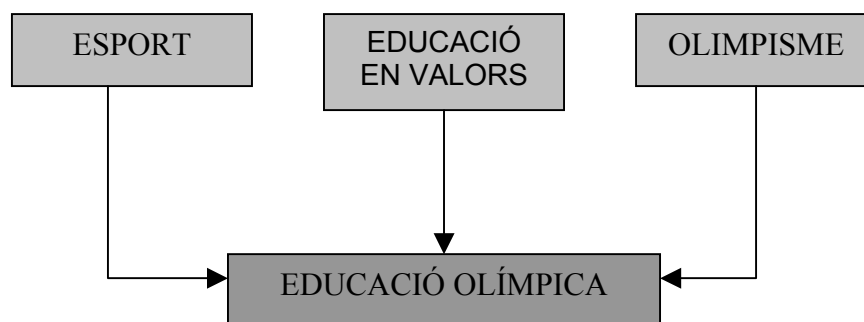
En primer lloc, situar i tractar la importància de l'esport i el seu potencial educatiu avui en dia. La importància de l'esport en la nostra societat és un fet inqüestionable.

En segon, parlar sobre la preocupació existent per l'educació en valors en la nostra societat actual i presentar una sèrie de definicions del concepte que permeti una clarificació.

En tercer lloc, s'aborda el concepte d'Olimpisme i el que significa fonamentat en la línia de treball marcada pel pedagog francès i restaurador dels Jocs Olímpics Moderns.

Finalment, la plasmació dels tres punts anteriors donant un quart punt l'Educació Olímpica que es el reflex de la confluència de l'esport, dels valors i de l'Olimpisme.

El resultat és el plantejament d'una educació en valors que aborda una sèrie de valors en positiu, des del meu criteri, encara que cada valor pot tenir el seu contravalor.

Quadre: Ubicació de l'objecte de treball

L'ESPORT EN LA SOCIETAT

L'esport, "oh, Esport!" com ho esmentava i exclamava Cagigal, ha sobrepassat el vessant exclusiu de l'activitat física i s'ha convertit en un dels fenòmens culturals i mediàtics més importants de la nostra societat. L'esport en el segle XXI té un paper preponderant en l'imaginari col·lectiu i en l'organització de la vida quotidiana.

L'esport és doncs, un fenomen social universal de primer ordre, vinculat estretament i recíprocament amb les esferes polítiques, econòmiques, socials i mediàtiques. Aquesta privilegiada situació facilita que sigui en l'esport on es produeixin i es manifestin alguns dels grans valors de la societat contemporània. Al mateix temps, els mitjans de comunicació, des dels quals s'expressa l'esport, difonen i amplifiquen els valors derivats d'aquest. Es produeix així una sinergia d'interessos i de retroalimentacions relatives als valors de l'esport i de la societat dignes de ser considerades.

- a) Les manifestacions de l'esport: esport-salut, esport-competició, esport-espectacle, esport-recreació.

En els seus orígens, quan es parlava d'esport es feia esment sol a la competició organitzada entorn als clubs i les federacions. Actualment, el concepte tradicional d'esport ja no pot abastar la gran diversitat de pràctiques físiques que es consideren esportives.

Així doncs, encara que no es disposi d'un consens total en l'ús d'una terminologia específica per a l'esport i l'activitat física, la Carta Europea de l'Esport de 1992 estableix una definició d'esport en la qual s'inclouen un ampli ventall d'activitats. A partir d'aquesta definició Puig i Heinemann (1991) defineixen l'esport com un sistema social obert, al que es van incorporant noves pràctiques i noves concepcions que es desmarquen de l'esport tradicional, i amb una estructura en constant modificació a causa de la impossibilitat d'aïllar-se de la resta de la societat. Partint d'aquesta definició trobem quatre models d'esport, sustentats en models purs o tipus ideals que no es donen en la realitat exactament, però que resulten molt útils per a poder comprendre el complex fenomen de l'esport. Es tracta dels models: competició, espectacle, expressiu (o també cridat de recreació o salut), i instrumental (o també cridat de culte al cos). A continuació descrivim les característiques de cadascun d'ells:

El model competitiu comprèn a l'esport més estructurat, al més organitzat, amb una important trama institucional que va dels clubs fins al C.I.O., i amb força considerable dintre del sistema esportiu. És, en part, l'hereu de la concepció tradicional de l'esport - de l'esport entès com un sistema tancat -. En aquest model, esport és sinònim de competitivitat, orientat cap a resultats concrets de victòria. Un 20% dels practicants participa d'aquest model, i d'aquests només un 5% poden considerar-se dintre de l'esport d'elit.

En el model espectacle, la principal intenció de les seves pràctiques és la distracció, l'entreteniment. Encara que els espectacles esportius no són un fenomen totalment nou, sí que el model espectacle de l'esport actual presenta unes característiques pròpies: genera un gran nombre de "practicants passius"; es regeix per unes normes que marquen les lleis del mercat pròpies d'una societat de masses; s'organitza a través d'empreses i societats anònimes esportives que, conjuntament amb la labor

dels mitjans de comunicació, acaben produint un important impacte econòmic, social i polític.

El model expressiu respon a la concepció de l'esport per a tots, al de l'oci i al de la salut. Comprèn totes aquelles activitats que no tenen una organització rígida, i que es veuen sotmeses a constants processos d'innovació i diversificació. En el model expressiu conviuen un ampli i variat grup de participants de molt diferents tipologies la fi principal de les quals és gaudir de la pràctica. El procés d'individualització propi de les societats industrials es veu reflectit en aquest model.

El model format pel conjunt d'activitats la fi principal de les quals és el cultiu del cos a partir de diferents concepcions estètiques i de benestar és el cridat model instrumental. S'estructura sobre la base d'organitzacions comercials que busquen el màxim rendiment en les seves inversions econòmiques. Amb tal fi, innoven, promouen i s'adapten a la demanda dels consumidors. Els homes i dones que participen d'aquest model conceben el seu cos com una fórmula de presentació en societat.

Deu tenir-se en compte que tots els models, una vegada aplicats en el terreny de la pràctica, presenten punts de confluència i d'interrelació. Tanmateix, els quatre models de l'esport són de gran utilitat i importància per a poder comprendre la complexa realitat de l'esport contemporani. Les diferents concepcions que es troben en l'esport entès com sistema obert permeten també comprendre la diversitat de valors que poden desenvolupar-se mitjançant aquest.

b) L'esport crea i recrea la realitat: reflex i instrument de creació de la mateixa

L'esport, igual que altres manifestacions culturals que s'han desenvolupat al llarg de la història de la humanitat, és una producció social, sent així un fidel reflex de la societat en la qual vivim. Per això en l'esport s'expressen alguns dels grans valors de la societat actual, que es reproduïxen al seu torn des de la manifestació esportiva.

En aquest sentit, és de gran importància conèixer i promoure les actituds relacionades amb el respecte i l'educació en totes les activitats esportives. L'orientació de la mirada dels joves per a dotar de valor aquelles actituds respectuoses, pacífiques i democràtiques que es produeixen al voltant de les pràctiques esportives suposa una eficaç forma de creació i recreació de la realitat. A partir d'aquesta educació, serà més fàcil que els joves puguin també impregnar d'aquests valors les seves actuacions diàries i construir una societat més justa, respectuosa i humanista.

c) L'esport i les repercussions sobre la infància i la joventut

L'esport actual, amb els seus múltiples vessants i possibilitats, és un camp privilegiat d'experimentació i descobriment per als nens i nenes i per als joves. I encara més, si es té en compte que en aquestes edats es troben en una etapa de socialització en la qual es produeix la configuració i afirmació de la personalitat.

Els joves espanyols situen els principals agents socialitzadors del seu univers quotidià als àmbits de l'aprenentatge informal per excel·lència: la família i els amics. És precisament en aquest entorn on es desenvolupen les vivències lúdiques i esportives, amb la qual cosa els valors que en ell es fomentin tindran un major impacte en l'educació.

Darrere dels agents primaris, es troben els mitjans de comunicació convencionals: premsa, ràdio i televisió (Elzo, 1999). Tenint en compte que un dels principals

continguts d'aquests és l'esport, no devem menysprear la importància dels models i valors que es transmeten a través dels mitjans. Els mitjans engrandeixen, condicionen i modifiquen l'esport; i aquest al seu torn, els alimenta, sustenta i condiciona.

Per aquesta mateixa raó - la interdependència i influència recíproques - els mitjans constitueixen l'espai on s'expressen (i poden promoure's) valors relacionats amb l'esport. Així, pel seu elevat impacte en la conformació de la realitat que embolica a la joventut, és especialment necessari el treball de valors en aquelles pràctiques físiques i esportives que tinguin una major repercussió mediàtica.

PREOCUPACIÓ PELS VALORS EN LA SOCIETAT ACTUAL

Abans de seguir analitzant el paper de l'esport en l'educació en valors, devem clarificar alguns dels conceptes que s'utilitzen habitualment al fer referència a aquesta. Sovint s'utilitzen els termes d'educació "moral", "educació cívica", o "educació per als conflictes", entre molts altres. Es fa necessari doncs una definició que ens serveixi de punt de partida comuna per al debat i la reflexió.

a) Què entenem per educació en valors ?

La utilització del concepte "educació en valors" comporta un reiteració de significats. Educació en valors és un terme redundant, doncs sempre que s'educa es fa en valors. Segons Victoria Camps (1990), si educar és dirigir, formar el caràcter o la personalitat, conduir a l'individu en un determinada adreça, l'educació no pot ni deu ser neutra i, per tant, no pot concebre's una educació que no eduqui en valors. Així mateix, Bolívar, Taberner i Ventura (1995:26) afegeixen en aquest sentit que "una escola neutral és una fal·làcia (...) l'escola moralitza com ho fan els mitjans de comunicació, el carrer i sobretot la família".

Durant anys, l'educació en valors –també denominada educació moral- va estar vinculada a la noció d'adoctrinament o de inculcació d'uns determinats valors o creences. Fins a fa poc, el concepte d'educació moral produïa cert ressentiment ja que podia associar-se a la imposició d'uns valors considerats absoluts i indiscutibles. És per això, que l'educació en valors no deuria basar-se en la reproducció dels models dominants, sinó en el foment de la responsabilitat individual i col·lectiva davant els problemes de la societat i en el compromís per a intentar millorar-la.

b) Necessitat o moda de l'educació en valors ?

En els últims anys han florit múltiples propostes per a l'educació en valors. Davant aquest tiro cap preguntar-se si aquest interès és únicament una moda passatgera o si ens trobem davant una veritable necessitat social.

La creixent preocupació respecte als valors de l'individualisme més agressiu, la recerca de l'èxit i del poder a qualsevol preu, l'augment del consumisme, l'agressivitat, conjuntament amb l'auge de la influència que han experimentat els mitjans de comunicació –principals difusors d'aquest tipus de valors- i l'arrelament del concepte "crisi de valors", fan que des de la societat es reclami una educació més humanista, més sensible i activa a favor dels valors socials considerats beneficiosos i productors d'harmonia social i personal.

No estem davant una moda. L'educació en valors s'ha vingut produint sempre que ha hagut educació. Però és actualment, quan els pilars valoratius apareixen més

dinàmics, més diversos, menys fermes fins i tot, i amb la desaparició de les grans utopies i creences que havien guiat la humanitat, que la societat ha començat a donar mostres de preocupació per aconseguir una nova orientació i un nou compromís en l'educació en els valors que deuen impregnar les presents i futures relacions socials.

c) Els valors i les actituds

Valors i actituds, encara sent conceptes semblants i amb una estreta relació significativa, no són el mateix. Els valors són ideals abstractes, mentre que les actituds són predisposicions o tendències més o menys estables que ens duen a actuar d'una forma determinada. “Els valors deuen traduir-se (i treballar-se) mitjançant les seves corresponents actituds, i aquestes al seu torn, mitjançant les seves normes, hàbits o patrons específics de conducta davant situacions concretes” (Bolívar, 1995). Així doncs, els valors deuen concretar-se en actituds si es pretén accedir al terreny de les situacions i no quedar-se solament en l'abstracció. El perill de quedar-se en la retòrica idealista dels valors existeix. Els valors solament es fan visibles a través de les actituds i les accions. En això sentit, el treball dels valors deuria començar-se partint de la realitat més pròxima, d'allò més proper, més senzill, i més compromès amb el dia a dia.

D'altra banda, deu remarcar-se el fet que les actituds no tenen un caràcter innat, sinó que són fruit de l'aprenentatge, amb la qual cosa tenen la possibilitat de modificar-se i de madurar. Per a treballar les actituds –i els corresponents valors- pot fer-se a partir de tres components:

- Component cognitiu: relacionat amb els coneixements i creences.
- Component afectiu: relacionat amb els sentiments i les emocions.
- Component conductual: relacionat amb les accions concretes.

L'atenció als tres components permet un millor treball sobre les actituds. En les primeres edats els components afectiu i conductual són fonamentals per al desenvolupament de les actituds; mentre que el treball del component cognitiu adquireix major força a mesura que incrementa l'edat de l'alumnat.

Quan ens referim a l'educació en valors, doncs, ens referim al treball i al desenvolupament de les diferents dimensions de les actituds, que són les quals ens duen a allò més abstracte, als valors.

EL POTENCIAL D'EDUCACIÓ EN VALORS DE L'ESPORT: POSSIBILITATS I LIMITACIONS

Des dels inicis de l'esport en l'Anglaterra del s. XIX s'ha cregut fermament que l'esport educava el caràcter, i durant molts anys i des de moltes institucions s'ha defensat aquesta idea. Tal plantejament ens ha dut al tòpic de pensar que la pràctica esportiva és educativa per si mateixa: la simple pràctica ja és suficient i adequada per a l'educació dels futurs ciutadans i ciutadanes.

No obstant això, segons Heinemann “els valors de l'esport solament són el resultat de valoracions realitzades per individus o per institucions”, de manera que l'esport no té valors en si mateix, sinó que “els seus valors” depenen dels efectes (positius o negatius) que les persones i certes institucions (clubs, Estat, escoles, etc.) li

atribueixen. Així doncs, vam partir de la premissa que l'esport per si només no educa en valors per a la salut, la convivència, el respecte, la integració, o la companyonia, sinó que depèn de com s'usi i amb quina intenció.

De la mateixa manera que l'esport i l'activitat física en general poden ser eines privilegiades per a l'educació en valors, també ho poden ser per a l'educació en contravalors. Per exemple, és acceptat i provat extensament que l'esport és bo per a la salut, però no està tan clar que sigui saludable quan la recerca de l'excel·lència, o d'una medalla, duu a homes i dones a forçar el seu cos fins a més enllà del límit del cos humà amb durs entrenaments o fins i tot, amb substàncies perjudicials per a la salut. De la mateixa manera, l'esport pot ser un àmbit idoni per a fomentar la convivència i el respecte entre les persones, ja que afavoreix la interacció i el coneixement mutu, però també es pot convertir en un nucli homogeni on no cap la diversitat. Fins i tot es pot arribar a convertir en un focus de racisme o sexisme en el qual no s'accepti fàcilment a persones de diferent procedència cultural, ètnica o social, i que més que respecte hagi rebutjament.

Així doncs, l'esport és un poderós instrument per a l'educació en valors. Aquest gran poder d'influència és a causa de algunes de les seves característiques, que ho diferencien d'altres continguts educatius o fenòmens socials: el fet que sigui lúdic i vivencial; la gran quantitat d'interaccions que es produeixen en ell; el seu caràcter universal alhora que divers; la seva enorme presència mediàtica i quotidiana; o els rituals i filosofia propis d'algunes activitats (Prat i Soler, 2003). A continuació descriurem quin paper juguen aquestes característiques en la transmissió de valors:

a) Caràcter lúdic i vivencial

L'essència eminentment lúdica de l'esport ho converteix en una activitat molt atractiva i motivadora per a la majoria de nois i noies. Aquesta motivació, afegida a la creació d'un clima relaxat i agradable, és el que els pot dur a actituds d'esforç, autoestima, superació personal, sacrifici, perseverança, col·laboració, etc. i a una major predisposició a l'aprenentatge.

Per altra banda, el seu caràcter vivencial és altra de les seves grans virtuts. Cal que els alumnes tinguin vivències i s'impliquin per treure el màxim profit de cada situació. El fet que els nois i noies experimentin realment les situacions d'èxit o fracàs, comparteixin equip amb companys o companyes amb qui potser no es relacionaven mai, tinguin unes normes que és necessari complir si es pretén que el joc es desenvolupi adequadament, o representin una escena teatral davant la resta de la classe, etc. permet que aquests aprenentatges siguin molt més pròxims a la seva realitat. Es tracta de situacions que s'involucren les seves emocions, es troben enfront de conflictes personals o socials que li afecten realment, de manera que els aprenentatges, la resolució de dilemes, etc. poden ser molt més significatius.

Mitjançant l'esport es crea un context difícilment assequible en altres activitats, però dependrà de com es manegin aquestes situacions que el noi o la noia adquireixi unes determinades actituds o unes altres: acceptació dels errors o frustració; respecte a la resta del grup o recerca de l'èxit personal i menyspreu als altres; compliment de les normes o utilització de l'engany per a burlar el reglament; desinhibició i expressivitat o vergonya i retraïment, etc.

b) Contínues situacions d'interacció amb altres persones

En l'esport, a pesar de la major individualització de la pràctica esportiva que s'ha produït en les últimes dècades, es donen contínues situacions d'interacció amb altres

persones que ens permeten el desenvolupament de diverses habilitats socials molt útils per a la vida en societat.

La gran presència de situacions en les quals hi ha contacte físic, i interacció directa amb els companys i/o companyes (ajudar-se en determinats exercicis, planejar la millor estratègia per a arribar a l'objectiu, agafar de la mà, etc.) permet el coneixement mutu, la creació de llaços d'amistat i l'establiment de relacions personals. Així per exemple, en l'escola, després d'una classe en una aula on tot el grup està assegut en el seu pupitre, és difícil que s'arribi a conèixer el nom de qui està assegut dues taules més enllà; no obstant això, si el que es produeix és una activitat que incorpori el joc i l'activitat física, és molt probable que s'arribi a conèixer bona part dels noms dels companys i companyes de joc.

Aquestes relacions personals es deuen, en gran part, al potencial de cooperació que comporta l'esport. El fet que diverses persones tinguin el mateix objectiu (gaudir d'un partit, marcar un punt, arribar al cim de la muntanya, fer una exhibició de ball, etc.) facilita l'actitud de col·laboració i diàleg, ja que es comparteix el mateix propòsit, és necessari acordar la millor forma d'abordar-lo, i l'aportació de cada membre del grup pot ser valuosa per a la consecució de la meta. En aquest context es poden desenvolupar també altres actituds com: la confiança, la comprensió, la responsabilitat, l'empatia, el compromís, l'ajuda, el respecte als altres, la humilitat, l'acceptació, etc. O, en cas contrari, actituds de menyspreu, rivalitat, egoisme, intolerància, vanitat, incomprensió, etc.

Per altra banda, la contínua presència de relacions personals també genera freqüentment l'aparició de conflictes: si ha estat mancada o no, qui representa un paper, l'error d'un company o companya que afecta a tot el conjunt, no la hi passo perquè no sap, etc. El conflicte és una constant en l'esport, sent un moment privilegiat per a l'educació en valors d'aquells o aquelles que ho protagonitzen, ja que es posen en acció un ampli ventall d'actituds.

La pràctica en la resolució i mediació del conflicte en l'àmbit esportiu, en la qual s'exigeix diàleg i paciència, és molt útil per a l'aprenentatge de la resolució de conflictes en altres àmbits. Però per a això, és necessari abordar-lo, sense deixar-lo passar per alt. Es tracta que els nois i noies compreguin les causes del problema, reconeguin les seves conseqüències i aprenguin a trobar una forma de resoldre'l de forma dialogada i conjunta, de manera que totes les parts guanyin. No es pot doncs, evitar el conflicte, ignorar-lo, o suprimir-lo imposant una solució salomònica, ja que d'aquesta forma el conflicte seguiria latent i no s'aprendria a resoldre'l, sinó que es deu deixar un espai (immediatament després o més tard) per a plantejar una resolució conjunta.

c) Caràcter universal alhora que divers

L'esport, gràcies al seu llenguatge corporal i del moviment, així com al fet que està present en totes les cultures, es pot considerar un fenomen social universal. Aquesta qualitat li converteix en una activitat privilegiada per a la creació d'espais de comunicació i relació entre persones de distintes procedències o referents culturals: no hi ha les barreres de l'idioma sinó que hi ha l'esperit lúdic, agonístic i expressiu compartit per tots els éssers humans. Els jocs, les danses, els esports reglamentats, etc. estan presents en tots els racons el món i es converteixen en un d'aquests elements que ens proven que som molt més iguals que diferents. Alhora, no obstant això, existeixen diverses modalitats i existeixen moltes pràctiques corporals particulars de cada zona, que es converteixen fins i tot en element identificador, reflectint la diversitat cultural existent.

Mitjançant el coneixement d'aquesta diversitat, i aprenent d'ella, en les classes d'educació física és possible apropar-se a allò que ens resulta estrany (i fins i tot ens pot fer por per ser desconegut), i comprendre la seva riquesa. Es pot crear així una millor predisposició a l'acceptació d'aquelles persones que ens semblen diferents i respectar els seus orígens culturals, de manera que elles també se sentin valorades i puguin sentir-se a gust. Però perquè això sigui possible, és important que el plantejament de jocs i danses del món, per exemple, no es faci de forma folklòrica i anecdòtica, ja que aquest fet podria conduir més aviat a la ridiculització de les diferents cultures que a la seva valoració.

Sens dubte, entorn d'un partit de futbol o una exhibició de ball es poden reunir a persones de diferent procedència amb el mateix entusiasme, i és possible jugar un partit de basquetbol a Rússia de la mateixa manera que a Argentina. No obstant això, la tendència és que les entitats esportives, i especialment els clubs petits, siguin socialment molt homogenis pel que fa als seus integrants, de manera que encara que existeix aquest potencial de comunicació i aquest nexa comú, hi ha poca inclinació cap a la creació de clubs realment interculturals (Heinemann, 2001). En edat escolar, si l'alumnat procedent d'altres països està concentrat només en certs centres educatius, la conseqüència va a ser que els equips esportius que es reflecteixin les diverses procedències van a ser també concentrats.

d) Enorme presència mediàtica i quotidiana

L'esport és un fenomen social indiscutible que forma part de la realitat més pròxima dels nois i noies. Molts dels elements presents en la nostra vida quotidiana s'han "esportivitzat": roba esportiva, cotxes esportius, ulleres esportives, cinema sobre esport, videojocs d'esports, productes alimentaris per a tenir el cos desitjat, webs sobre esport, publicitat que ven esport o utilitza el cos i l'esport per a vendre, i sobretot, premsa, ràdio i televisió que parlen d'esport.

Aquesta enorme presència de l'esport, i especialment de l'esport-espectacle i de l'esport-salut, li atorga una gran capacitat d'influència i impacte sobre la població: ja sigui amb bons exemples (campanyes en contra del racisme, en contra de les drogues, o situacions de joc net i esportivitat, etc.) o amb dolents exemples (insults, pràctiques perilloses per a la salut, violència, etc.). No obstant, tota aquesta informació ens aporta infinites possibilitats de reflexió i mediació en l'educació. Es requereix d'una intervenció que estimuli el sentit crític dels nois i noies davant aquest diluvi de missatges que fan referència a l'esport.

e) Els rituals i filosofia propis d'algunes activitats esportives

Cada activitat esportiva té la seva estructura intrínseca i la seva pròpia cultura, amb els seus rituals, normes, costums, etc. Aquest fet condiciona el clima i l'entorn que embolica a aquesta pràctica esportiva, promovent un context més o menys educatiu. Així per exemple, es pot observar que en els rituals propis d'un esport com el judo (saludar-se abans i després a oponents i jutges), i la filosofia que impregna el seu reglament (per a fer un ippon es deu assegurar completament la seguretat del oponent, per exemple), afavoreixen les actituds de autocontrol, respecte i col·laboració. El mateix es podria dir del passadís que l'equip perdedor fa a l'equip guanyador en el rugbi, la salutació abans i després dels equips de voleibol o entre tennistes, les col·laboració imprescindible entre una parella de ball, el reconeixement d'una falta en basquetbol, etc. Aquests rituals, així com aquests aspectes del reglament o de l'activitat esportiva que condueixen a respectar al company o companya, o a l'equip contrari, o a l'arbitratge, així com al públic, poden permetre'ns

evitar conductes negatives i incíviques, però és necessari també reduir aquests costums que duen just al contrari: desconsideracions, actes de violència...

Així doncs, podem parlar de l'esport com instrument per a l'educació en valors només si es planteja de forma adequada. Segons com s'usi, l'activitat física-esportiva pot promoure valors lloables per a la pròpia persona i per al grup o bé valors censurables i incívics.

COM PLANTEJAR UNA EDUCACIÓ EN VALORS MITJANÇANT L'ESPORT I L'ACTIVITAT FÍSICA ?

Fins a ara s'ha vist el potencial educatiu de l'esport, analitzant les seves possibilitats així com les seves limitacions, i s'ha constatat que l'esport no és educatiu per si només, sinó que es requereix una intervenció adequada perquè mitjançant l'activitat física-esportiva afavorim el desenvolupament i la formació de la persona. Com podem aconseguir que l'esport eduqui en aquests valors desitjables per a l'individu i la societat?

En aquest sentit deuen fer-se dues consideracions. En primer lloc deuen considerar-se que els valors, en el sentit més ampli del terme, poden concretar-se en accions positives però també en accions negatives. Un valor com la solidaritat pot servir d'exemple per al que volem exposar. La solidaritat com principi pot trobar-se en les relacions entre un equip, una comunitat, una ONG... però també pot constituir la base del funcionament d'una xarxa mafiosa. És interessant assenyalar que l'aplicació del principi, del valor, és el que acaba donant-li sentit. El valorar si mereix o no la pena aplicar un determinat valor en una determinada situació és un dels aspectes claus en el treball de l'educació en valors. Per això és necessari actuar sobre la capacitat crítica de l'alumnat. Els alumnes deuen ser capaços de reconèixer les situacions i valorar la forma d'aplicació dels valors.

D'altra banda, deuen procurar-se que allò que es diu (habitualment el políticament correcte), coincideixi amb el que es pensa i el que es fa, de manera que hagi coherència entre les nostres conductes i les nostres paraules. És fàcil parlar de pau i solidaritat, però és necessari que aquests termes tan abstractes siguin materialitzats en accions i comportaments conseqüents. Sovint els estudis sobre conductes racistes descobreixen aquesta doble vessant. Part de la població que manifesta que no es considera racista, actua de forma racista davant situacions concretes.

En l'àmbit esportiu, lamentablement és fàcil dir, per exemple, que el que importa és participar i no guanyar... però no és tan fàcil actuar en conseqüència. Hi ha molts pares i mares que diuen que el que importa és que el nen o la nena gaudeixin i aprenguin, però després el primer que li demanen a l'arribar a casa després d'un partit és: com heu quedat?, donant així molt més valor a la victòria o a la derrota que no a si s'ha divertit o no. I el mateix es podria dir d'alguns tècnics, que en moltes ocasions diuen que la salut és molt important però no incorporen hàbits saludables en les seves sessions o fan jugar a algú encara que estigui lesionat o lesionada. En algunes ocasions, aquesta distància entre el discurs i la pràctica és voluntària, però en unes altres, la majoria, aquesta incoherència és totalment inconscient. Per aquest motiu és necessari que les persones que es responsabilitzen de conduir una pràctica esportiva, analitzin la seva actuació quotidiana d'una forma sistemàtica i reflexionin sobre els valors que transmeten tàcitament, ja que aquest quefer quotidià arriba a constituir un currículum ocult que pot ser molt més efectiu que el currículum manifest.

Però des de l'escola, com es pot plantejar l'educació en valors a través de l'esport ?

Per a aconseguir una veritable educació moral en els centres educatius, a part del treball que pugui realitzar cada docent des de la seva assignatura en particular, és necessari que hagi una acció coordinada en el conjunt de tot el centre. Ens referim als aspectes de caràcter pedagògic i organitzatiu que es contemplin en el centre, i més concretament al Projecte Educatiu del Centre (PEC), el Projecte Curricular (PCC) i el Reglament de Règim Intern (RRI). Mitjançant aquests documents, el conjunt de professorat i la resta de la comunitat educativa deu haver consensuat les seves intencions educatives en relació als valors que el centre vol promoure. No obstant això, si bé el PCC, PEC i RRI poden expressar les finalitats educatives de l'escola, la seva existència tampoc és garantia que aquestes siguin realment assumides pel centre, ja que sovint aquests documents han estat realitzats només com tràmit burocràtic i administratiu, i no com una guia de treball que realment estigui integrada en la dinàmica de l'escola.

És necessari, doncs, que l'educació en valors s'incorpori a la filosofia del centre i formi part del dia a dia, mitjançant les normatives establertes i mitjançant les regles no escrites, en la forma de fer i actuar del professorat i l'alumnat, i en definitiva, en l'atmosfera de l'escola. Es tracta, per tant, que els valors educatius estiguin presents en el que cridem el "clima de centre" o "cultura escolar".

Un altre dels espais idonis per a l'educació en actituds i valors són els cridats Temes Transversals. No obstant, aquest tipus de continguts no s'han pogut consolidar plenament, ja que en educació secundària resulta complicat operativament degut al fet que l'organització tradicional per departaments resulta difícil de modificar.

Si que resulta de gran utilitat, no obstant això, el treball en equip dintre del centre educatiu, ja que permet transmetre una mateixa filosofia a l'alumnat, donar-se suport mútuament, trobar més solucions i completar-se, així com donar exemple, amb la pròpia dinàmica de treball del professorat, a l'alumnat.

I des de l'àrea d'Educació Física que podem aportar ? Com podem treballar sobre els valors ?

Si abans hem comentat que l'esport és una eina privilegiada per a l'educació en valors, és evident que des de les classes d'Educació Física devem aprofitar aquest potencial. Però, com es poden transmetre els valors educatius de l'esport ?

Sens dubte, hi ha moltíssimes formes d'afrontar aquesta tasca, i és necessari que cada professional trobi la seva millor metodologia d'acord amb la seva forma de treballar, però intentarem aportar algunes idees.

Habitualment, vam acostumar a trobar dues postures: la primera considera que ja es treballen des de la pròpia pràctica; la segona considera que és necessari plantejar intervencions explícites mitjançant les quals es pretengui incidir en el treball en actituds i valors. Si analitzem ambdós plantejaments, ens vam trobar que són vàlids els dos. A continuació analitzem la utilitat de les dues postures.

a) Si diem que els valors van implícits en la pròpia pràctica educativa (sempre que eduquem, eduquem en valors), resulta impossible separar una cosa i l'altra: "les actituds i els valors a aconseguir en l'ensenyament d'una matèria no són externs al mateix procés d'ensenyament, sinó que al contrari estan afegits (són immanents) al procediment utilitzat i a la metodologia" (Bolívar 1992)

Des d'aquest punt de vista, no seria necessari cap acció específica per a treballar els continguts actitudinals, ja que se suposa que van implícits en el quefer quotidià, en els continguts treballats, el tarannà del professorat i el clima de la sessió que es generi en les seves classes. Per aquest motiu és tan important analitzar el propi currículum ocult:

sempre utilitzo els mateixos continguts?
participen realment tots els alumnes i alumnes?
em dirigeixo en més ocasions a qui millor domina la tasca que a qui li resulta més difícil?
reforço positivament de forma equitativa?
com es distribueix l'espai de joc en les meves sessions?
a què dono importància? com es resolen els conflictes que sorgeixen?
es crea un clima de diàleg i respecte?
utilitzo un tipus de llenguatge per a dirigir-me a uns i altre tipus de llenguatge per a dirigir-me a uns altres?
etc.

b) Si les actituds i valors a treballar s'han de predeterminar i és adequat programar accions concretes i sistemàtiques per a millorar el seu desenvolupament, devem materialitzar propostes concretes que ens permetin abordar aquestes qüestions que volem treballar. Propostes que poden ser: pràctiques esportives pròpiament aquestes plantejades amb una intencionalitat clara (com per exemple, que sigui el propi grup qui concorde les normes d'un nou esport que s'inventin progressivament); situacions de reflexió sobre circumstàncies que s'han donat en el joc o en classe; o bé exercicis complementaris d'anàlisis i reflexió d'aspectes que fan referència a l'esport (com per exemple, analitzar les causes i les conseqüències dels crims racistes comentant algunes de les notícies de premsa que fan referència a aquests incidents, etc.). Uns exercicis que es poden plantejar bé durant una part de la sessió d'Educació Física, com tasca per a casa, o des d'altres àrees educatives o la tutoria.

Sens dubte, el professorat té molt presents els continguts que fan referència a les actituds, valors i normes en la seva pràctica diària, però no sempre de forma sistemàtica, programada i conscient (Prat, 2000). Per això, vam considerar que és especialment important per al professorat ser conscient en tot moment dels valors que està transmetent (implícitament i explícitament), i que són necessàries intervencions planificades i sistemàtiques perquè allò que es vivència en la pràctica es faci palès entre els nois i noies i siguin conscients de les seves actituds. No és suficient dir que "ja treballem els valors perquè sempre es treballen", sinó que seran necessàries accions específiques per a millorar la nostra intervenció en aquest àmbit.

Com es pot observar, no hi ha fórmules màgiques per a l'educació en valors, però el fet que "el professorat prengui consciència que la seva tasca educativa no és neutral i, per tant, és important que incorpori una voluntat explícita d'educar en valors (...) i reflexioni sobre la seva pròpia pràctica educativa, es plantegi que valors vol transmetre i quin és la millor manera per a fer-lo" (Prat, 2000)

ORIENTACIONS PRÀCTIQUES PER A L'EDUCACIÓ EN VALORS A TRAVÉS DE L'ESPORT I L'ACTIVITAT FÍSICA EN EL CENTRE ESCOLAR

L'educació en valors utilitzant l'esport i la pràctica física pot desenvolupar-se de moltes i diferents formes. Per a un millor resultat en aquest sentit es recomana un treball compartit amb altres matèries del centre educatiu i que es conti amb la participació i col·laboració de gran part, si no de tota, la comunitat educativa. A continuació

presentem, sense ser exhaustiu, un conjunt d'indicacions per a fomentar el treball de les actituds i valors en les sessions d'Educació Física i en el centre escolar:

- Aprofitar el caràcter vivencial de l'Educació Física i les innumbrables situacions que es produeixen en les classes per a reflexionar i dialogar amb els alumnes. Per a aquesta fi poden utilitzar-se els conflictes que apareixen en les sessions però també els èxits i assoliments que es produeixen. Parar la sessió i parlar amb els alumnes, suggerir-los que un tiro determinat pugui ser tractat en tutoria, reflexionar entorn del tema i promoure l'aportació de possibles solucions i aplicacions pot ser una bona forma de treballar els valors. En aquest sentit deu tenir-se en compte que algunes situacions requeriran d'un tractament immediat, mentre que unes altres pot ser que sigui millor posposar-les i treballar-les més tard en l'aula.
- Afavorir la creació de situacions que facilitin la comunicació del grup mitjançant el diàleg i la reflexió, no únicament per a tractar els conflictes, si no també per a transmetre vivències, sensacions, fer propostes, intercanviar opinions, etc.
- Concedir rellevància a les conductes basades en el respecte que apareguin en el decurs de les sessions.
- Plantejar propostes de treball relacionades amb els hàbits higiènics. Implantar-les de manera progressiva en funció de l'edat dels nens i nenes, i implicar, en la seva realització, al tutor i el professorat de les matèries afins.
- Promoure pràctiques físiques lúdiques i participatives que no suposin l'exclusió de cap alumne per motius de gènere o d'habilitats físiques. Evitar els jocs que impliquin eliminació igual que les activitats amb grans situacions d'espera, ja que a més de disminuir el temps real de pràctica, acostumen a afavorir l'aparició de conflictes en l'alumnat. En aquest sentit, pot transformar-se el concepte d'eliminació per un altre que impliqui un espai de joc alternatiu amb opcions de reincorporació al joc principal. D'aquesta manera cap alumne deté la seva pràctica i a més mitjançant el treball de superació en la tasca alternativa pot tornar a l'espai de joc principal.
- Introduir propostes que estimulin la superació, l'esforç, el repte i la millora; i aconseguir que l'alumne sigui conscient dels seus avanços. La superació pot promoure's a partir d'accions senzilles en les quals el mestre informe del progrés a l'alumne, ho elogiï, ho animi, li corregeixi, li proposi situacions noves que comportin una major dificultat i també estimulants la constància i l'esforç. En aquest punt és molt vàlid recordar que un dels principis bàsics de l'aprenentatge és la pràctica, la repetició i la constància.
- Introduir progressivament continguts poc usuals o poc treballats, principalment aquells que estan relacionats amb l'expressió corporal, el ritme, la dansa, etc. En aquests casos deuen buscar-se mecanismes de motivació per a vèncer les resistències de l'alumnat a desenvolupar aquest tipus de pràctiques i, al mateix temps, deu procurar-se la creació d'un ambient adequat de sessió que faciliti la desinhibició.
- Fomentar propostes d'activitats i de jocs cooperatius que facilitin l'autoestima, l'acceptació de l'altre, el compartir i l'ajuda mútua. Això no significa renunciar a la competició, si no utilitzar-la i plantejar-la més com un mitjà educatiu que com una finalitat. En aquest sentit deu tenir-se en compte que l'estructura interna de qualsevol activitat que es proposi ha de pensar-se sota aquest prisma. Així

doncs, no és el mateix plantejar una forma jugada en la qual l'objectiu sigui marcar gols per equips inalterables que modificar cada determinat espai de temps la composició dels equips.

- Fer partícips als nens i nenes de la proposta, modificació i revisió dels jocs i normatives d'aquests. Deu entendre's que les normes són convencions que deuen respectar, però que mitjançant acords aquestes poden modificar-se.
- Fomentar la participació de l'alumnat en la recollida i la cura del material, transmetent la importància de la seva conservació, així com potenciar les mesures de seguretat derivades de l'ús de determinat material i de la realització de determinades pràctiques.
- Cuidar l'ambientació dels espais esportius, mitjançant pòsters, treballs murals,... fets pels alumnes i introduir elements com la disposició del material, música, canvis en la il·luminació, etc., que facilitin la creació d'un ambient agradable de treball en funció de les diferents situacions educatives que es portin a terme a cada moment.
- Elaborar i preparar materials didàctics per al seu treball en l'aula, en les classes de tutoria o vinculats a altres matèries (educació visual i plàstica, llengua, socials...) de manera que determinades temàtiques puguin ser tractades interdisciplinàriament.
- Valorar la utilització d'estratègies de motivació que afavoreixin el manteniment d'una actitud positiva cap a la pràctica de l'esport i l'activitat física al llarg del curs; fent especial èmfasi en els últims anys de primària, en els quals es detecta una baixada de la motivació i de l'interès cap a l'activitat física i l'esport escolar.
- Implicar a l'alumnat, en la mesura de les seves possibilitats, en l'elaboració de les normatives i en el desenvolupament de les tasques quotidianes.
- Introduir els mitjans de comunicació (televisió, premsa, internet...) en l'escola per a treballar i analitzar críticament els valors que es difonen a través de l'esport en els mitjans. L'agrupació en diferents temàtiques pot ser de gran utilitat en aquest tipus d'actuacions. Els mitjans poden ser utilitzats per a tractar temàtiques com les diferències entre homes i dones en l'esport, les situacions de concòrdia i de conflicte, la influència que exerceixen altres àmbits socials en l'esport (economia, política, publicitat...), les repercussions de l'esport en la salut, la interculturalitat i el respecte cap a altres pràctiques esportives i altres costums, etc.
- Implicar a les famílies en tots els aspectes relatius als valors i l'esport i l'activitat física, així com impulsar activitats culturals (conferències, actes, articles...) relacionades amb l'educació en valors.

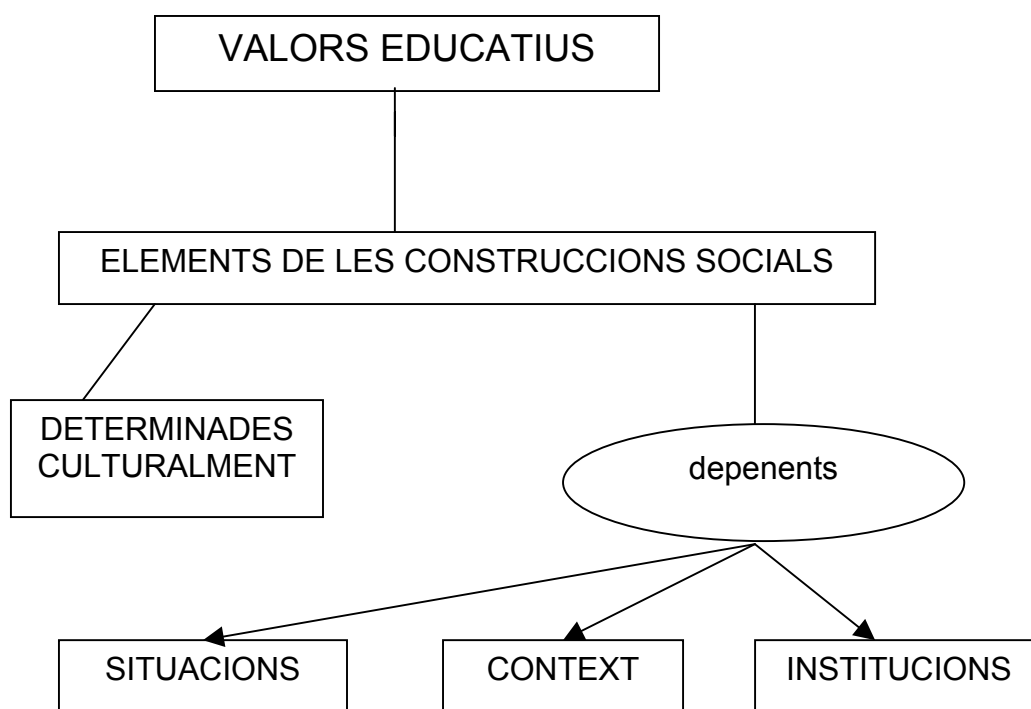
Aquestes són solament algunes de les consideracions que poden servir de punt de partida per al treball en actituds i valors donis de l'escola, l'educació física, o l'esport en general. Són solament algunes propostes, que amb el treball diari, la reflexió sobre la pràctica i la interacció amb l'alumnat, cada professional pot ampliar enormement. Com es pot veure en aquesta obra, són moltes les qüestions que es poden abordar des de l'esport, es tracta doncs, d'aprofitar-lo.

(Adaptació pròleg "10 valores del deporte")

ELS VALORS EN L'EDUCACIÓ

Estem en un procés de canvi constant en la nostra societat. També en el mitjà educatiu, on es viu el dia a dia i on es constata la realitat quotidiana de la societat.

En els darrers anys s'ha provocat un debat educatiu on els valors han estat el nucli d'anàlisi i l'objecte d'estudi per les seves possibilitats educatives en un intent d'aproximació envers ells.

Quadre: Valors educatius

S'ha produït un debat i han sorgit molts interrogants sobre la seva naturalesa dels valors:

Quins valors són els adequats ?

És possible una educació en valors ?

Els valors són universals ?

Tots els valors són aplicables des de cada àrea del currículum educatiu ?

La nostra societat es capaç d'educar en valors ?

La llista d'interrogants és més llarga i les respostes a cada pregunta no és senzilla. Es parla de nombrosos conceptes: normes, valors, ètica, actituds i tots conviuen en l'activitat pedagògica. Per tant es recomanable fixar amb claredat un marc conceptual que permeti donar respostes a cadascun dels interrogants que sorgeixen al abordar el tema dels valors.

CONCEPTE DE VALOR

El concepte de valor fa referència a diferents concepcions i creences. També a formes de conducta i a modes de vida desitjables d'acord al pensament i orientació de cada persona.

Cal diferenciar la existència de dos grups de valors:

- Els valors instrumentals: que fan referència a la forma d'actuar i a modes de conducta.
- Els valors terminals: que es centren en estils de vida, en estats finals d'existència.

L'idea de valor és pròpia de la condició humana. Les persones es comportem com a éssers racionals i no solament com un organisme biològic. El context cultural és un element a tenir en compte en la nostra concepció del concepte de valor. Els humans estem rodejats pels valors i subjectes a ells. A través de les relacions que establim amb les persones creem un model de convivència supeditats als valors.

D'aquesta manera de fer poden parlar del concepte de valor sempre des d'una perspectiva humana.

Els valors també estan lligats moltes vegades a models ideals en la forma d'actuar o d'existir. Els valors no es reproduïxen, troben el seu sentit amb alguna finalitat concreta.

DIFERENTS DEFINICIONS DEL CONCEPTE DE VALOR DONADES PER VARIS AUTORS

“Creença duradora on un mode de conducta o un estat últim d'existència és personal i socialment preferible a un oposat mode de conducte o estat d'existència.”

Rokeach (1973)

“Concepcions compartides del que es desitjable: són ideals que accepten explícitament o implícitament, els membres d'un grup social i que, per consegüent, tenen influència en el comportament de la resta de membres del grup.

Bock (1985)

“Principis ètics respecte als quals les persones senten un fort compromís emocional i que fan servir per jutjar les seves conductes.”

Vander Zanden (1986)

“Projectes ideal de comportar-se i existir que l'ésser humà aprecia, desitja i busca(...) Opcions personals que s'adquireixen des de les possibilitats actives de la voluntat(...) Creences que s'integren en la estructura del coneixement(...) Característiques de l'acció humana que mou la conducta, orienten la vida i marquen la personalitat.”

González Lucini (1990)

“Qualitats de la realitat material i humana que ens permet preferir les manifestacions de la realitat, que són o ens semblen més òptimes.”

Puig (1993)

“Creença bàsica a través del qual interpretem al món, donem un significat als esdeveniments i a la nostra experiència”.

Ortega, Mínguez i Gil (1996)

De les diferents interpretacions poden constatar els següents fets, que resumeixen la importància dels valors:

- 1.- Els valors depenen de la manifestació de la persona davant diferents contextos i situacions concretes.
- 2.- Els valors permeten establir vincles de caràcter emocional.
- 3.- Els valors estan vinculats, formen part d'una estructura.
- 4.- Els valors estan jerarquitats d'acord al propi mode de vida de les persones.
- 5.- Els valors són educables, ja que s'aprenen.
- 6.- Les circumstàncies i les realitats de les persones determinen l'opció de valor més convenient i més adequat.
- 7.- Els valors tenen un grau d'estabilitat i conformen un sistema de valors estable.

CONCEPTE D'APTITUD

La realitat que representen les actituds estan relacionades amb el que representen els valors.

Les actituds fan referència a disposicions establertes d'acord a l'avaluació de pensaments, accions i sentiments que realitzen les persones orientades de forma coherent davant l'actuació d'altres persones, objectes i situacions.

Les actituds estan més lligades a l'acció. Representen les realitats que defineixen el mode de veure el món i d'actuar en ell.

Poden dir que l'aptitud és participació. És implicar-se tant a nivell cognitiu, afectiu i de comportament.

DIFERENTS DEFINICIONS DEL CONCEPTE D'APTITUD DONADES PER VARIS AUTORS

“Organització de creences interrelacionades, relativament duradora, que descriu, avalua i recomana una determinada acció respecte a un objecte o situació, sent així, que cada creença tingui components cognitius, afectius i de conducta.”

Rokeach (1973)

“Predisposicions estables de la interioritat que l'ésser humà adquireix, a partir dels valors en els que creu, i que el fan reaccionar o comportar-se, favorablement o desfavorablement, davant les realitats viscudes: idees, situacions, persones o esdeveniments.”

González Lucini (1990)

“Tendències o disposicions adquirides i relativament duradores a avaluar d'un mode determinat un objecte, succés o situació i a actuar en conseqüència amb dita avaluació.”

Sarabia (1992)

“Tendències o predisposicions apreses i relativament fixes que orienten la conducta que previsiblement es manifestarà davant una situació o objecte determinat.”

Puig (1993)

“Disposicions relativament estables, a comportar-se d'una determinada manera i en determinades situacions referents a persones, objectes o esdeveniments.”

Ortega, Mínguez i Gil (1996)

Existeix una relació de dependència de les actituds respecte als valors. Els valors són el nucli essencial, són més estables i centrals. Les aptituds són més dinàmiques.

Es pot dir que les aptituds són un camí per arribar a un destí on es troben els valors.

CONCEPTE DE NORMA

Les normes fan referència a models de conducta o pautes d'actuació. Marquen i estableixen quin ha de ser el comportament de les persones davant situacions concretes. Per exemple, en el terreny esportiu les regles del joc determinen clarament les pautes a seguir per a comportar-se dintre del reglament.

La transcendència de les normes resideix en la seva naturalesa prescriptiva. El sentit d'obligació posseeix una triple dimensió:

- a) Compromís amb el grup
- b) Responsabilitat amb si mateix
- c) Coherència dintre d'un sistema de valors

DIFERENTS DEFINICIONS DEL CONCEPTE DE NORMA DONADES PER VARIS AUTORS

“Models de conducta compartits pels membres d'un grup social, al que es preveu que ells s'han d'ajustar, i que són posats en vigència mitjançant sancions positives i negatives. Les normes ens subministren perfils i pautes orientadores que ens diuen quines accions són les apropiades en determinades circumstàncies.”

Vander Zanden (1986)

“Pautes de conducta o criteris d'actuació que dicten com ha de ser el comportament d'una persona davant una determinada situació.”

González Lucini (1990)

“Models de conducta compartits pels membres d'un grup social.”

Sarabia (1992)

“Criteris o pautes – morals o no – concretes d'actuació en determinades situacions, derivades de principis, actituds o valors, amb caràcter coactiu o impositiu.”

Bolívar (1992)

“Models, regles i pautes de conducta més o menys circumstancials que en determinades situacions han d'observar-se.”

Puig (1993)

Les normes acostumen a ser vàlides en contextos socials concrets i habituals gràcies al grau de consens que porten implícites.

En ocasions el marc normatiu obeeix als paràmetres establerts per la persona en un sistema articulat de valors.

D'aquí sorgeix la diferència entre les normes externes i les normes internes.

Les primeres són fruit d'un consens social vinculat a un marc acceptat per la col·lectivitat.

Les segones responen a un compromís, lliurement assumit amb valors propis.

MODEL D'EDUCACIÓ EN VALORS

L'educació en valors pot ser entesa de diferents maneres. Ofereix una àmplia diversitat de plantejaments.

- L'educació en valors com socialització
- L'educació en valors com clarificació
- L'educació en valors com formació del caràcter
- L'educació en valors com construcció de la personalitat moral

MODEL D'EDUCACIÓ EN VALORS A PARTIR DELS VALORS DE L'ESPORT I L'OLIMPISME

En el context escolar l'educació en valors posseeix un objectiu fonamental: contribuir en el procés de desenvolupament de l'alumnat envers la seva emancipació creant una autonomia, una llibertat, un criteri de judici i una responsabilitat envers una idea d'humanització.

Cal desenvolupar un compromís, a partir d'un sentit crític i també a partir d'un anàlisi de les situacions personals i socials, en la recerca d'una manera més humana de viure on es desenvolupi una sensibilitat que permeti valorar el que ens ofereix les creacions de l'home i la naturalesa.

L'ÀREA D'EDUCACIÓ FÍSICA

L'Educació Física ofereix un mosaic de factors i un gran ventall de possibilitats que resulten decisives alhora de profunditzar en la tasca educativa.

És una matèria que permet un tractament diferenciat des de la consideració de l'alumne com una realitat única, abordant diferents dimensions. No solament ens hem de centrar en els aspectes físics i corporals.

De l'especificitat pròpia de l'Educació Física ens parla el seu caràcter vivencial. L'Educació Física situa a l'alumnat en una realitat immediata i carregada de significativitat: l'alumne experimenta, vivència situacions, coneix, desitja, es relaciona a partir de cada moment o context.

10 ELEMENTS ESPECÍFICS DE L'EDUCACIÓ FÍSICA

- La part essencial de les activitats estan dirigides al cos i al moviment.
- L'activitat física resulta motivant per a la gran majoria.
- L'activitat física posseeix un caràcter vivencial.

- Existeix un fet convergent d'interessos i valors entre el que fan els alumnes a les classes i fora d'elles.
- La metodologia aplicada a l'activitat física acostuma a ser lúdica.
- L'activitat física acostuma a portar una gran càrrega emocional.
- L'Educació Física té una idiosincràsia pròpia marcada per la seva naturalesa relacional.
- L'activitat física esta condicionada per la influència que ofereixen d'ella els mitjans de comunicació social.
- L'àrea té un marcat caràcter social on conflueixen i es potencien altres aspectes a nivell econòmic, ideològic i cultural.
- L'Educació Física posseeix una rellevància especial dins del currículum ocult.

Cadascun d'aquest 10 elements específics condicionen i tenen influència sobre l'educació en valors, on es produeix un apropament al món dels valors personals, als ètics, als estètics i on cobra un valor especial les vivències i les situacions reals, carregades de sentit i lligades al seu entorn.

A nivell de socialització permet la possibilitat d'abordar d'un mode crític els principis que regeixen el funcionament de la nostra societat, els seus valors i situar-se davant la necessitat de proposar altres valors adequats als diferents contextos.

MODEL APLICAT A LA PÀGINA WEB SOBRE ELS VALORS DE L'ESPORT

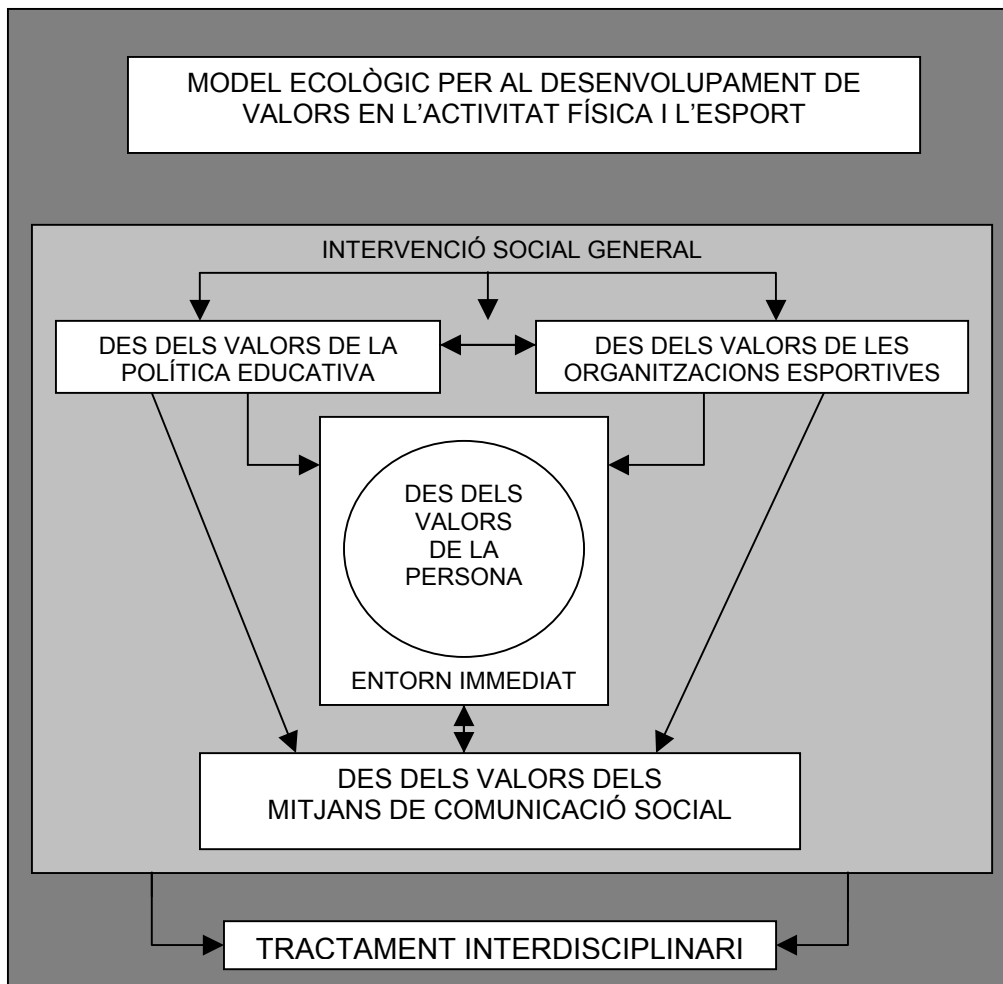
L'esport ha passat a ocupar una alta consideració en els nostres dies. Té una alta consideració educativa i formativa, però a la vegada s'han creat diferents conceptes d'esport o manifestació d'aquest.

L'esport és una important eina per a l'educació integral de l'individu o ésser humà. L'esport té unes possibilitats d'adaptació a l'educació de les persones i té una gran quantitat de valors positius que ajuden a configurar la personalitat de l'alumnat per afrontar les situacions presents i futures.

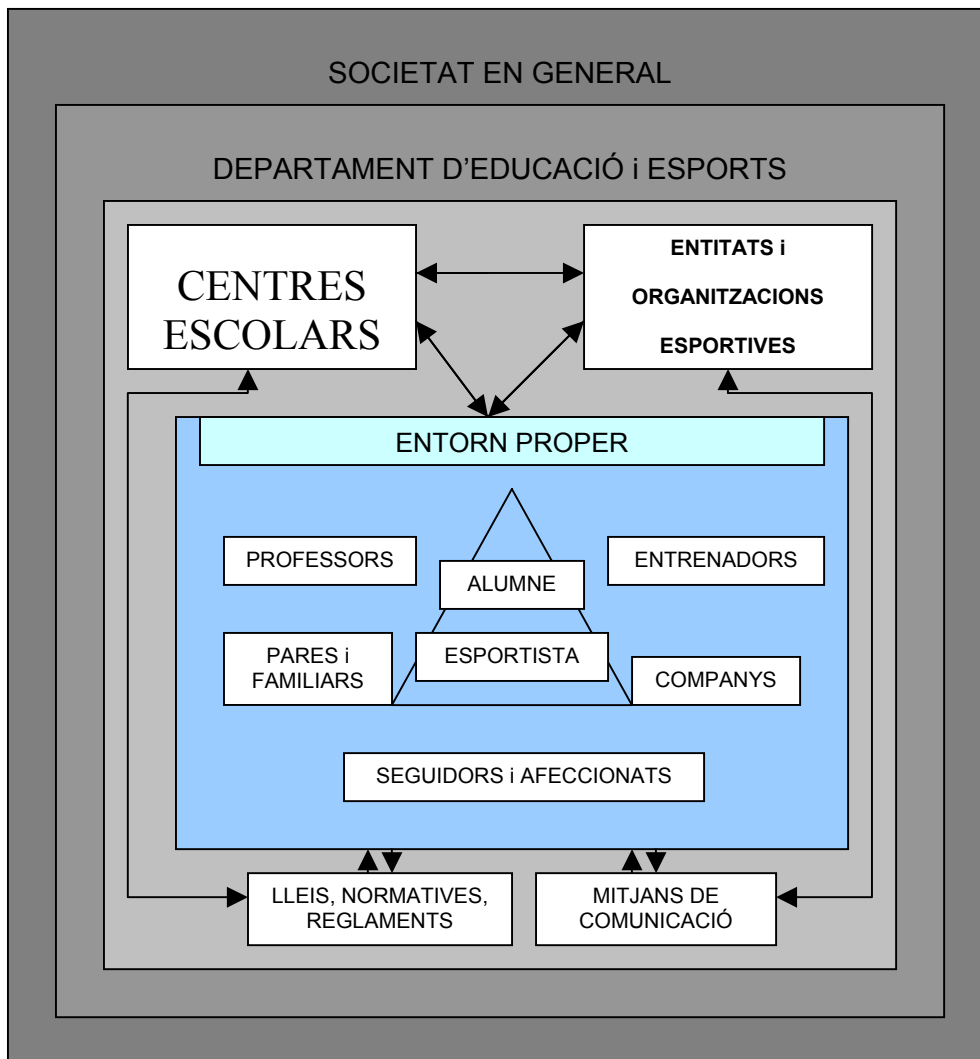
L'esport és també un element integrador i un medi responsable per ensenyar als joves. També és un fet quotidià i proper molt incorporat a la nostra societat.

Són molts els valors que poden treballar-se mitjançant la pràctica esportiva.

La meua proposta neix a partir d'una proposta ecològica de l'esport realitzada per Melchor Gutiérrez i modificada al meu criteri on vull destacar la importància educativa de l'esport a partir dels valors positius de l'esport i de l'Olimpisme.

Quadre: Model ecològic per al desenvolupament i promoció de valors socials i personals a través de l'Activitat Física i l'esport (Melchor Gutiérrez)

Quadre: Model de desenvolupament dels valors educatius de l'esport i l'Olimpisme proposat per Ferran Prats a partir del model ecològic proposat per Melchor Gutiérrez

En la confecció de la pàgina web, he establert un llistat de 54 valors d'acord a un criteri propi on volia destacar els valors positius de l'esport i en extensió de l'Olimpisme.

Aquesta llista podia haver estat més curta o més llarga, però aquest és el resultat del que són els valors fonamentals de l'esport:

RELACIÓ DE VALORS :

acceptació	adaptació	amistat
autonomia	celebració	companyonia
competició	comprensió	compromís
comunicació	constància	cooperació
coratge	decisió	dedicació
disciplina	diversitat	educació
enteniment	esforç	esperit
esportivitat	èxit	festa
harmonia	honestedat	honor
igualtat	integració	interculturalitat
internacionalisme	joc net	judici
llibertat	modèstia	participació
passió	pau	plaer
recerca	relació	respecte
responsabilitat	reunió	riquesa
sacrifici	salut	serenitat
solidaritat	superació	tolerància
unió	universalitat	voluntat

El tractament que es dona en la pàgina web de cada valor respon en primer lloc a una definició del terme per part del Gran diccionari de la llengua catalana i després d'una interpretació lliure que faig a partir del que considero que és i representa cada valor en el món de l'esport i en l'Olimpisme.

CONCEPTE D'ESPORT

L'esport és una entitat multifuncional que fa referència a diversos aspectes de la vida humana i social, i sempre ha format part de l'àmbit cultural.

Per Carl Diem l'esport és un joc portador de valor. Afegeix la idea de superació i de perfeccionament.

CARACTERÍSTIQUES DE L'ESPORT

- Situació motriu
- Joc, participació voluntària i lliure
- Competició
- Regles
- Institucionalització

EVOLUCIÓ DE LA HISTÒRIA DE L'ESPORT

Aquesta és una relació del camí recorregut per l'esport al llarg de la seva història. No és la meua intenció incidir en les diferents èpoques de l'esport, però sí realitzar una retrospectiva. Primer a nivell dels pobles i els diferents autors, després amb les diferents activitats practicades al llarg dels anys. Finalment, ja dintre dels Jocs Olímpics, veure la incorporació dels diferents esports i modalitats esportives al programa dels Jocs Olímpics.

Per últim es dona una visió sobre el restaurador dels Jocs Olímpics el baró Pierre de Coubertin, pare de l'Olimpisme Modern.

SOCIETATS ESPORTIVES i AUTORS

1.- Pobles primitius

2.- L'esport en diferents cultures. Antecedents de la cultura hel·lènica:

- a) Mesopotàmia
- b) Egipte
- c) Creta

3.- Grècia i l'esport grec

- a) Homer
- b) Píndar
- c) Plató
- d) Aristòtil

4.- Jocs Olímpics de l'Antiguitat

5.- Roma

6.- L'edat Mitjana

7.- L'edat Moderna

8.- Jocs precolombins

9.- Naixement de l'esport a Anglaterra

a) Thomas Arnold

10.- Pedagogia contemporània

- a) Rousseau
- b) Bassedow
- c) Kant
- d) Pestalozzi
- e) Johann F. Guts Muths
- f) Fichte
- g) Jahn
- h) Pehr Henrick Ling

- i) Richter
- j) Fröbel
- k) Spencer
- l) Manjón
- m) Montessori
- n) Dewey
- o) Amorós

11.- Pedagogia americana

12.- Sistemes gimnàstics

- a) Bukh
- b) Linhard
- c) Bjorksten
- d) Jalkanen
- e) Bode
- f) Gaulhofer
- g) Streicher
- h) Hebert

13.- Gimnàstica Moderna

- a) Jean Georges Noverre
- b) François Delsarte
- c) Émile Jacques Dalcroze
- d) Rudolf Von Laban
- e) Isadora Duncan
- f) Mary Wigman

14.- Renovació dels Jocs Olímpics Moderns

- a) Pierre de Coubertin

ACTIVITATS FÍSQUES I ESPORTIVES PRACTICADES EN LA HISTÒRIA DE L'ESPORT

Anys 3.000 a. C. – 1.000 a. C.

Equitació	Curses	Caça
Lluita		Pesca
Curses de carruatges		Natació
Pilota		Lluita
Aixecament de pes		
Escrima		
Boxa		

Anys 1.000 a. C. – 1 d. C.

Jocs Panhel·lènics: Olímpics, Ístmics, Pítics, Nemeus

Gimnàstica	Curses	Lluita	
	Muntanyisme		
	Arts marcial	Pugilat	Esquí
	Jocs bèl·lics		Tir amb arc

Anys 1 d. C. – 1.000 d. C.

	Curses de quadrigues
Llançaments	Lluita
Tir amb arc	Curses de cavalls

Anys 1.000 d. C. – 1.500 d. C.

	Cetreria		
Equitació	Monteria	Lluita	
Salt		Pilota	Caça

Lluita Pesca

Pilota Natació

Muntanyisme

Anys 1.500 d. C. – 1.700 d. C.

Tir al blanc

A partir del 1.800 d. C.

Naixement dels esports

DEFINICIÓ i COMENTARI DE CADA EDICIÓ DELS JOCS OLÍMPICS MODERNS CELEBRATS D'ACORD ALS FETS i AL PERÍODE DE CELEBRACIÓ

<u>OLÍMPIADA</u>	<u>SEU</u>	<u>FRASE/COMENTARI</u>
I	Atenes 1896	Restabliment dels Jocs Olímpics. Coubertin
II	París 1900	Confusió i Exposició Universal
III	Saint Louis 1904	Rotació de continents. Exposició Universal
IV	Londres 1908	Consolidació dels Jocs
V	Estocolm 1912	Protagonisme i ampliació dels Jocs
VII	Anvers 1920	Superació de la Guerra. Reanudació
VIII	París 1924	Rentat d'imatge. Comiat de Coubertin
IX	Amsterdam 1928	Nous aires. Consolidació femenina
X	Los Angeles 1932	Esplendor organitzatiu
XI	Berlín 1936	Instrumentalització dels Jocs
XIV	Londres 1948	Renaixement després de la Guerra
XV	Hèlsinki 1952	Noves perspectives a l'esport
XVI	Melbourne 1956	Obertura de nous camins esportius
XVII	Roma 1960	La televisió als Jocs. Creixement
XVIII	Tòquio 1964	Transformació tecnològica
XIX	Mèxic 1968	Il·lusió i expansió
XX	Munic 1972	Tecnicisme i terrorisme
XXI	Montreal 1976	Conflicte organitzatiu. Boicot
XXII	Moscú 1980	Utilització dels Jocs. Política Nou camí de l'Olimpisme: Samaranch
XXIII	Los Angeles 1984	Organització privada. Boicot
XXIV	Seül 1988	Universalitat dels Jocs
XXV	Barcelona 1992	Festa organitzativa i esportiva

<u>OLÍMPIADA</u>	<u>SEU</u>	<u>FRASE/COMENTARI</u>
XXVI	Atlanta 1996	Centenari dels Jocs
XXVII	Sydney 2000	Passió per l'esport
XXVIII	Atenes 2004	Tornar als orígens. Nous camins
XXIX	Beijing 2008	Nous horitzons d'un poble i l'Olimpisme Crèixer gràcies a l'esport
XXX	Londres 2012	Lluites per organitzar els Jocs

INCORPORACIÓ DELS ESPORTS AL PROGRAMA DELS JOCS OLÍMPICS MODERNS

<u>ESPORTS</u>	<u>INCORPORACIÓ/EDICIÓ</u>	
	HOMES	DONES
Atletisme	1896 Atenes	1928 Amsterdam
Bàdminton	1992 Barcelona	1992 Barcelona
Basquetbol	1936 Berlín	1976 Montreal
Beisbol	1992 Barcelona	
Boxa	1904 Saint Louis	
Ciclisme	1896 Atenes	1984 Los Angeles
Equitació	1900 París	1952 Hèlsinqui
Esgrima	1896 Atenes	1924 París
Futbol	1900 París	1996 Atlanta
Gimnàstica Artística	1896 Atenes	1928 Amsterdam
Gimnàstica Rítmica		1984 Los Angeles
Gimnàstica Trampolí	2000 Sydney	2000 Sydney
Halterofília	1896 Atenes	2000 Sydney
Handbol	1936 Berlín 1972 Munic	1976 Montreal
Hoquei	1908 Londres	1980 Moscou
Judo	1964 Tòquio 1972 Munic	1992 Barcelona
Lluita	1896 Atenes	2004 Atenes
Natació	1896 Atenes	1912 Estocolm
Natació Sincronitzada		1984 Los Angeles

ESPORTS

INCORPORACIÓ/EDICIÓ

	HOMES	DONES
Salts	1904 Saint Louis	1912 Estocolm
Waterpolo	1900 París	2000 Sydney
Pentatló Modern	1912 Estocolm	2000 Sydney
Piragüisme Aigües Tranquiles	1936 Berlín	1948 Londres
Piragüisme Aigües Braves	1972 Munic 1992 Barcelona	1972 Munic 1992 Barcelona
Rem	1900 París	1976 Montreal
Softbol		1996 Atlanta
Taekwondo	2000 Sydney	2000 Sydney
Tennis	1896 Atenes 1988 Seül	1900 París 1988 Seül
Tennis de Taula	1988 Seül	1988 Seül
Tir	1896 Atenes	1968 Mèxic
Tir amb arc	1900 París 1972 Munic	1904 Saint Louis 1972 Munic
Triatló	2000 Sydney	2000 Sydney
Vela	1900 París	1988 Seül
Voleibol	1964 Tòquio	1964 Tòquio
Voleibol Platja	1996 Atlanta	1996 Atlanta

PIERRE DE COUBERTIN, PARE DE L'OLIMPISME

Des de la celebració dels Jocs Olímpics Antics fins a la Restauració dels Jocs Moderns van transcórrer 1.503 anys. Olímpia va quedar oblidada, després de terratrèmols i de ser saquejada.

Amb el pas del temps es va despertar un desig de conèixer l'Antiguitat grega. Es van realitzar exploracions i es van descobrir les runes de la ciutat del Pelopones on es celebraven els Jocs Olímpics Antics.

Es comença a estudiar el passat i sorgeix la figura de Pierre de Coubertin, qui engregarà l'idea de recuperació dels Jocs Olímpics a partir del seu pensament.

BREU BIOGRAFIA DE PIERRE DE COUBERTIN

- 1863 Neix el primer dia de l'any: 1 de gener. La seva família és acomodada i noble
- 1880 Finalitza el batxillerat
- 1882 Pierre de Coubertin crea amb alguns amics un club d'esgrima a París
- 1883 Viatja per primera vegada a Anglaterra. On coneix l'auge de l'esport en aquest país i la pedagogia
- 1885 Inicia la seva dedicació a la pedagogia de l'esport, a través de la formació de la joventut
- 1886 Primera reunió atlètica internacional a París, amb participació d'esportistes de diverses nacionalitats
Coubertin escriu els seus primers articles fonamentat en l'esport anglès, els seus col·legis i universitats
- 1887 Pierre de Coubertin funda el "Comité pour la Propagation des Exercices Physiques dans l'Éducation"
- 1888 Nou viatge a les Illes Britàniques. Publica el seu primer llibre: L'éducation anglaise
- 1889 Publica el segon llibre: L'éducation anglaise en France
- 1890 Viatja als Estats Units. Coneix i fa amistat amb diferents persones que li seran útils en l'intent de restablir els Jocs Olímpics
- 1892 25 de novembre fa públic el seu propòsit de restablir els Jocs Olímpics en una conferència que parla sobre "els exercicis físics al món modern"
Es convoca el Congrés Internacional per a l'Estudi i la Propagació dels Principis de l'Amateurisme
- 1894 Fundació del Comitè Internacional Olímpic, 23 de juny a La Sorbonne
Es decideix el restabliment dels Jocs Olímpics. Primera edició a Atenes 1896

- 1895 12 de març: Pierre de Coubertin es casa amb Marie Rothan
- 1896 S'inauguren els primers Jocs Olímpics a Atenes
15 de gener: Neix el primer fill, Jacques
Ocupa la presidència del C.I.O. fins a l'any 1925
- 1897 Publica "Souvenirs d'Amérique et de Grèce"
Es retira una temporada a Normandia
- 1899 Viatja per Europa amb la finalitat de difondre els segons Jocs a celebrar a París
- 1900 Es celebren els Jocs a París. Tenen una gran durada i són els pitjors de la història olímpica. Coubertin queda molt decebut
Coubertin edita la "Revue Olympique"
- 1903 Neix Renée, filla de Coubertin i de Marie Rothan
- 1904 Els Jocs es traslladen a Amèrica, a Saint Louis on no assisteix Coubertin
- 1908 L'idea inicial de Jocs de Coubertin pren cos amb la celebració a Londres dels Jocs
- 1912 Pierre de Coubertin assisteix als Jocs d'Estocolm. Els millors celebrats sota la seva presidència
- 1914 Coubertin presenta la bandera Olímpica amb els anells Olímpics. La bandera la va dissenyar un any abans
S'inicia la I Guerra Mundial que impedeix la celebració dels Jocs del 1916
- 1920 Després de la Guerra es celebren els Jocs d'Anvers
Es realitza per primera vegada el Jurament Olímpic
- 1921 La influència de Coubertin fa que s'adjudiquin els Jocs de 1924 a París
Barcelona es postula per primera vegada com a ciutat candidata als Jocs
- 1924 Abans de la celebració dels Jocs de París, es celebra a Chamonix la Setmana d'Hivern considerada com els primers Jocs d'Hivern
- 1925 Coubertin finalitza la seva etapa com a president del C.I.O.
- 1926 Es publica, en quatre volums, l'obra magna de Coubertin, "la Histoire Universelle"
- 1928 Jocs Olímpics d'Amsterdam. La participació femenina es present a l'atletisme
Jocs d'Hivern a Saint Moritz
- 1932 Jocs Olímpics a Los Angeles
- 1936 Assisteix als Jocs Olímpics a Berlín
- 1937 2 de setembre: mor a Ginebra, al parc de la Grange, Pierre de Coubertin

ESPORT I OLIMPISME, BASE DE LA IDEA OLÍMPICA

L'esport constitueix el suport del Moviment Olímpic, des dels inicis de la concepció de Pierre de Coubertin.

El Moviment Olímpic constitueix una concepció àmplia de la fonamentació teòrica, filosòfica, organitzativa, de popularitat i d'internacionalització de l'esport.

Coubertin va realitzar una aposta pedagògica utilitzant l'esport com a mitjà i va fer conèixer en harmonia a la pedagogia com a element de l'educació i a l'esport com un procés educatiu.

Al 1921, Coubertin en una de les seves publicacions "Pedagogia Esportiva", feia un repàs dels valors de l'esport que eren útils com a instrument per a un educador o pedagog:

- L'esport té una repercussió ètica i moral

Ha de garantir la concepció d'una moral de les relacions humanes i ha de contribuir a ajudar en l'ètica de la vida en la societat.

- L'esport contribueix a l'entesa

Coubertin observa que l'esport és un vehicle de comprensió, d'unió i ajuda a la reflexió i a un millor judici de les persones.

- L'esport influeix en el caràcter i la consciència

Hi ha una influència simultània, que fa que l'esport sigui una prioritat. Ajuda en la conformació de la personalitat dels joves.

- L'esport té una repercussió social

La formació de les persones i dels individus, gràcies a l'esport, contribueix a dotar a la societat d'uns valors socials: solidaritat, cooperació, adaptació, ... , fàcils de transmetre.

- L'esport com instrument educatiu de la sensibilitat

Coubertin relacionava l'esport amb l'art i segons ell "l'esport engendrava bellesa a través de l'atleta, que era admirat i era l'escultura viva".

Coubertin va vincular molt l'esport amb les arts i va crear unes competicions paral·leles dintre del Jocs on es premiaven creacions artístiques envers l'esport.

- L'esport té moltes possibilitats en l'educació en valors

En un dels seus escrits, Coubertin ja contemplava la importància de l'educació en valors. Deia: "L'esport és un culte voluntari i habitual de l'exercici físic muscular intens, recolzat en un desig de progrés i que pot arribar fins al risc".

D'aquesta definició va extreure que la iniciativa, la perseverància, la intensitat, la recerca de la perfecció i el menyspreu pel perill eventual, eren les cinc nocions essencials i fonamentals.

PRINCIPIS i BASE TEÒRICA PRECONITZADA PER COUBERTIN

Coubertin no ha pogut viure el triomf de l'Olimpisme i la seva universalització, encara que ell es va sentir triomfador en el seu últim discurs pronunciat en Berlín al 1936 considerat com el seu testament.

- 1.- El Olimpisme de Coubertin es basa en una pedagogia fonamentada en potenciar l'individualisme per assolir finalitats socials i en la competició o "agon" grec.
- 2.- El seu pensament es reflexa en la següent dita: "mens fervida in corpore laceroso", que significa ment cultivada, en un cos entrenat.
- 3.- El seu model d'inspiració era la teoria grega de l'esport, que glorificava als campions i la preocupació per la recerca d'una harmonia dels individus.
- 4.- Coubertin confia en la capacitat educativa, personal i social de l'esport. En noves iniciatives i en el desenvolupament dels valors dels individus i dels pobles.
- 5.- Pensa que l'esport Olímpic contribueix a la pau mundial, a la entesa dels pobles i a la seva amistat.
- 6.- Defensa que l'esport no és un joc, donat que no hi ha progrés i risc.
- 7.- La idea de progrés es bàsica i fonamental, doncs requereix d'entrenament. Considera que l'esport ha d'estar organitzat en competicions. La frase recollida del seu amic Hénri Didon "Citius, Altius, Fortius" sintetitza la superació i el progrés.
- 8.- La idea de risc, va en contra de la moderació. L'esport ha de ser heroic per a Coubertin.
- 9.- Admira institucions dedicades a l'esport com el gimnàs, que diu que es una manera de contacte i enteniment.
- 10.- Defineix l'esport com "un culte habitual i voluntari de l'exercici muscular intens, recolzat en el desig de progrés i poden arribar fins al risc". Afegeix altres idees com voluntat, continuïtat, perfeccionament, intensitat i perill eventual.
- 11.- Coubertin volia que l'esport fos considerat com una religió: "religió atletae". Glorificava a l'esportista o atleta individual i pensava que les dones no tenien cabuda en l'esport.
- 12.- No era partidari d'incloure esports d'equip en els Jocs i defensava la participació individual per a difondre l'esport que d'aquesta manera seria més practicat.
- 13.- L'esport és un model perfecte de democràcia, on no hi havia injustícies ni privilegis. Gràcies a l'esforç i al talent s'assolien els triomfs.

14.- Defensava el concepte d'amateurisme, encara que no sempre mantenia la mateixa línia. Finalment va realitzar un escrit on es manifestava en contra del professionalisme.

En resum poden destacar el model d'esport i Olimpisme de Coubertin en aquests tres punts:

- a) Esport heroic. Propi de l'esportista individual, que progressa i es perfecciona gràcies a l'entrenament.
- b) Harmonització del cap (cerebre) i del cos (músculs) en cada esportista i en el Moviment Olímpic en el seu conjunt.
- c) Confiança en el poder educatiu de l'esport, com a conformador de l'home i de la societat.

EDUCACIÓ OLÍMPICA

L'Acadèmia Internacional Olímpica (International Olympic Academy, IOA), ha anat desenvolupant d'una manera constant, en la antiga Olímpia, cursos de formació sobre el llegat deixat per Coubertin i fa i ha fet difusió de l'Educació Olímpica.

En l'actualitat es superen les 70 Acadèmies Nacionals Olímpiques que també fan difusió dels ensenyaments nascuts a partir de l'obra de Pierre de Coubertin.

La Carta del C.I.O., consultada en aquest treball, vigent a partir del 4 de juliol de 2003, fa referència en diverses ocasions al contingut i forma de l'Educació Olímpica.

- En els Principis Fonamentals, en el seu punt 2 ens parla de l'associació de l'esport amb la cultura i l'educació com a fonaments de l'Olimpisme.
- En el seu punt 6 dels Principis Fonamentals ens parla del Moviment Olímpic i del seu objectiu de construcció d'un món millor i més pacífic gràcies a l'educació a través de l'esport.
- El C.I.O. es compromet en les seves funcions a recolzar i fomentar la ètica esportiva i també el joc net (punts 6 i 7; Capítol 1).
- El C.I.O. recolzarà a l'Acadèmia Internacional Olímpica i a la resta d'Acadèmies Nacionals Olímpiques a promoure l'esport i ajudarà a altres entitats i institucions que difonguin l'Educació Olímpica (punts 15 i 16; capítol 1).
- La Carta Olímpica obliga als C.N.O. a promoure l'Olimpisme en totes les àrees de l'educació i a adoptar iniciatives independents per a l'Educació Olímpica. (punt 2.1; capítol 4).

El Moviment Olímpic té una missió educativa, encara que a vegades pugui semblar utòpica. L'Olimpisme conté visions que ofereixen moltes possibilitats i oportunitats de treballar a partir d'un programa educatiu que formi part del currículum escolar.

OLIMPISME ALS CENTRES EDUCATIUS

El concepte d'Educació Olímpica és aplicable dintre del sistema escolar i també a la comunitat educativa.

La seva fàcil implantació ha permès cobrir unes necessitats educatives que arribaven a gran quantitat d'alumnes de moltes nacionalitats diferents. Això demostra la concepció universalitzadora de l'Olimpisme.

En els últims anys s'han realitzat experiències en determinats països i ciutats olímpiques: Austràlia, Alemanya, Grècia, Estats Units, Itàlia, Canadà, ...

Per què no a Catalunya ?

A continuació voldria realitzar un llistat de temes importants de l'Educació Olímpica que podrien formar part d'una proposta a treballar a partir de la creació de materials que podrien aplicar-se en els instituts i en les escoles adaptant-se en funció dels diferents nivells educatius:

Valors de l'esport

Ciutats Olímpiques

Esports Olímpics

Moviment Olímpic

Esportistes Olímpics

Simbologia Olímpica

Jocs Antics

Filosofia Olímpica

Medi Ambient

Història de l'esport

Salut

Idiomes

Història i esdeveniments històrics

Arts

Noves tecnologies

Relacions Internacionals

Mitjans de comunicació

...

Amb aquests temes i altres es podrien configurar moltes activitats que permetrien aprofundir amb un fet que ens és molt proper: l'esport i l'Olimpisme.

EL FUTUR DE L'EDUCACIÓ OLÍMPICA

Crec que el futur de l'Educació Olímpica és esperançador. S'ha de parlar del que esta a prop nostre.

Tenim unes necessitats i cal establir un "currículum olímpic" que consideri els fonaments educatius i que difongui els valors bàsics de l'Olimpisme.

APLICACIÓ EDUCATIVA DE LES NOVES TECNOLOGIES

Les noves tecnologies han obert noves possibilitats i un gran ventall d'opcions. Internet compleix i ofereix una gran quantitat d'informacions diverses i dona suport des del punt de vista educatiu.

Internet és una important font d'informació i s'ha convertit en un gran magatzem de diferents suports informatius: programes informàtics, materials multimèdia, pàgines web, fotografies, text, arxius i altres.

Internet s'ha convertit en un important mitjà de comunicació. El que fa deu anys era impensable és avui una realitat fins al punt que es molt complicat concebre, pensar i actuar en la nostra societat actual sense la presència d'internet. Els principals sistemes que ofereix són el correu electrònic, els grups de debat, els grups de conversació o chats, les videoconferències i com no l'edició de pàgines web.

Internet té moltes possibilitats i entre elles estan les seves aplicacions educatives: permet accedir des de diferents zones geogràfiques, treballar i elaborar projectes no presencials, cursar carreres universitàries, contactar amb el professorat, etc.

Internet també ofereix la possibilitat d'educar en valors, de proporcionar recursos per a l'educació. Canviant el marc de referència internet és un gran suport didàctic. Les seves aplicacions didàctiques contribueixen en el fet educatiu i a establir una forma d'entendre l'educació.

Com a educador internet m'ha brindat la possibilitat d'utilitzar les noves tecnologies per a realitzar un treball, que ja avui és una realitat. Espero sigui una eina de molta utilitat i jugui un paper fonamental en el desenvolupament de nous projectes educatius i un complement futur.

INTERNET: NOVA FONT DE CONSULTA OLÍMPICA

Encara que la presència de les tecnologies en els Jocs Olímpics es remunten als Jocs Olímpics de Tòquio i que, durant la celebració dels Jocs Olímpics de Barcelona va existir un projecte telemàtic la era internet per al Moviment Olímpic no comença fins als Jocs del Centenari a Atlanta 1996 amb la primera web oficial del seu Comitè Organitzador.

Als Jocs Olímpics de Sydney es va produir una autèntica revolució. Les noves creacions comunicatives van permetre assolir un lideratge a nivell mundial.

En els darrers Jocs Olímpics celebrats a Atenes al 2004 es van superar els registres encara que no figuren en la següent taula:

	Número "hits" (16 dies)	Número "hits" per dia	Màxim "hits" per minut
Atlanta 1996	185.800.000	11.000.000	s/d
Nagano 1998	634.000.000	39.700.000	110.414
Sydney 2000	11.300.000.000	Fins a 874.500.000	1.200.000

Font: IBM

La presència del Comitè Internacional Olímpic en la xarxa s'inicià en 1995 i s'ha anat renovant.

En l'actualitat disposa d'una web molt visitada que donar cabuda a tota la informació referent al Moviment Olímpic i amb connexions a cadascuna de les Federacions Internacionals dels esports tant dels Jocs Olímpics d'estiu com d'hivern.

També els Comitès Nacionals Olímpics a principis de l'any 2004, segons la font del C.I.O., han iniciat el seu recorregut en la xarxa i superaven el 40 % (veure quadre)

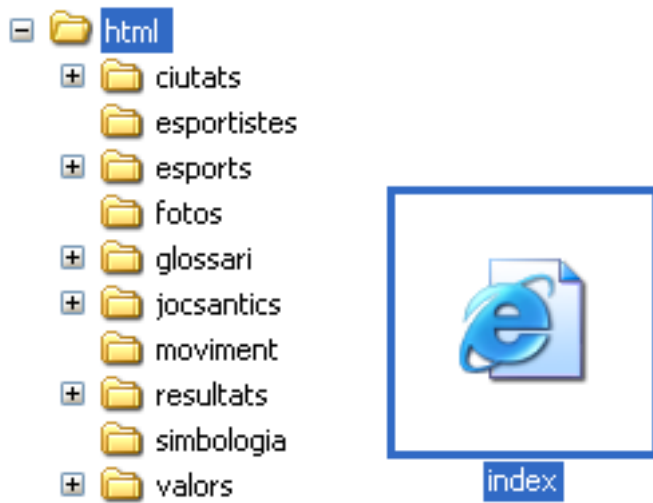
Comitès Nacionals Olímpics amb espai WEB

Continent	Total	Web	%
AMÈRICA	42	14	33%
EUROPA	48	41	85 %
ÀFRICA	53	6	11%
ÀSIA	43	17	40%
OCEÀNIA	15	5	33%
TOTAL	201	83	41%

INNOVACIONS TECNOLÒGIQUES

- 1874 Telèfon d'Alexandre G. Bell
- 1888 Càmera fotogràfica
- 1894 Transmissions de telegrafia G. Marconi
- 1922 Primeres emissions comercials de ràdio
- 1926 Cinema sonor
- 1928 Invent de la televisió per J. L. Baird
- 1948 Transistor
- 1957 Sputnik, el primer satèl·lit artificial
- 1967 Xarxa telemàtica ARPANET
- 1971 Microprocessador
- 1972 Televisió per cable
- 1981 Ordinador personal
- 1989 WWW i llenguatge HTML
- 1992 Primers servidors de web
- 1995 Naixement d'INTERNET
- 1997 Telefonía mòbil

ESTRUCTURA DEFINITIVA DE LA PÀGINA WEB

He creat nou apartats dels quals he desenvolupat cinc:

valors

ciutats

esports

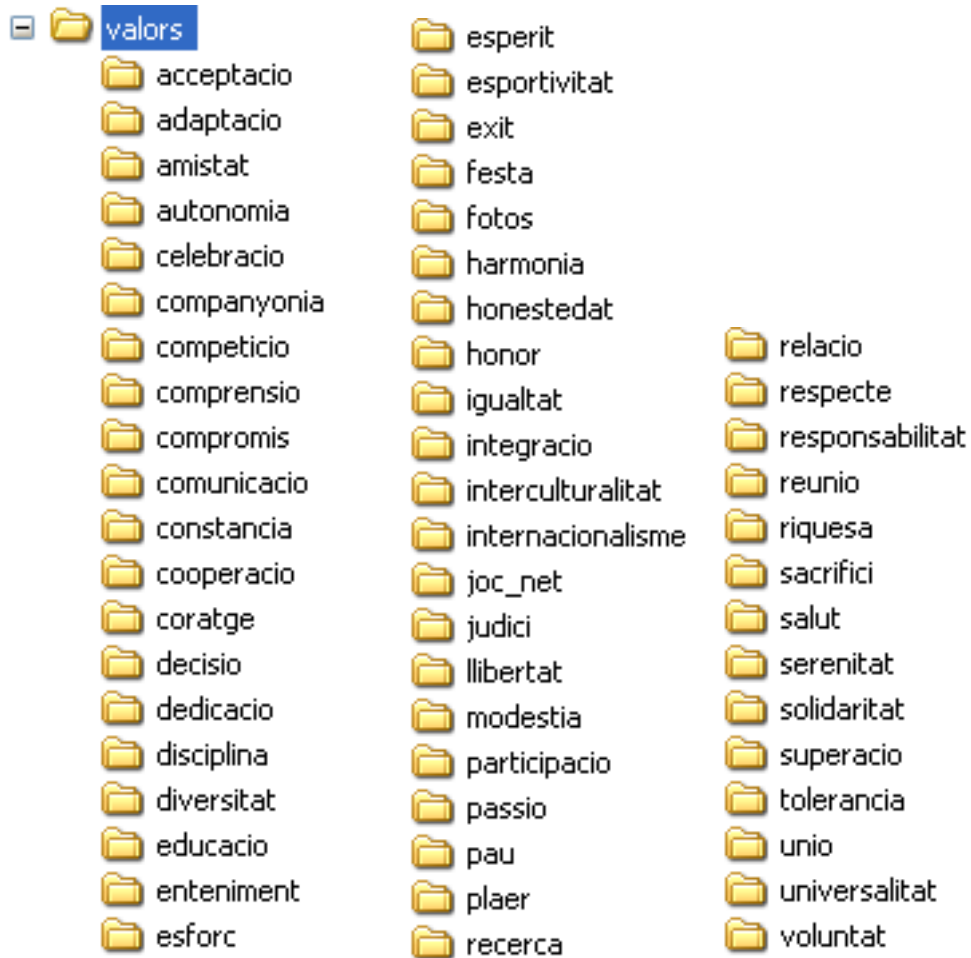

jocsantics

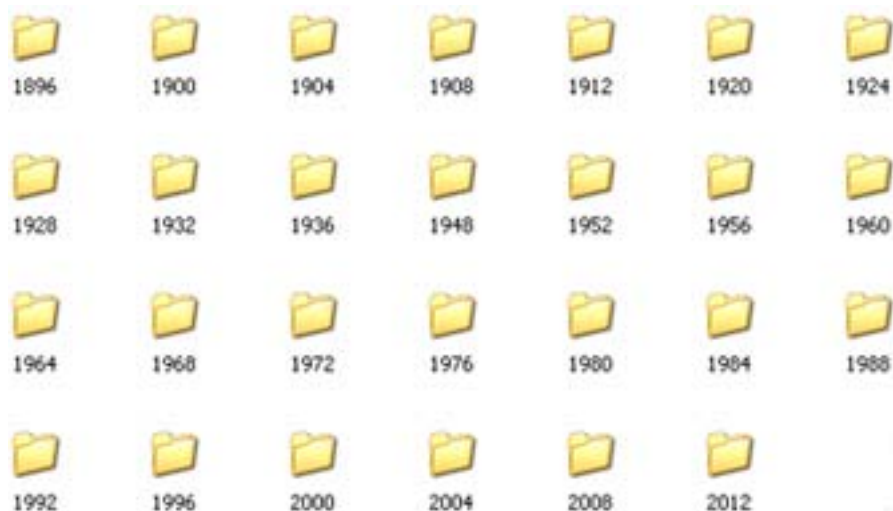

glossari

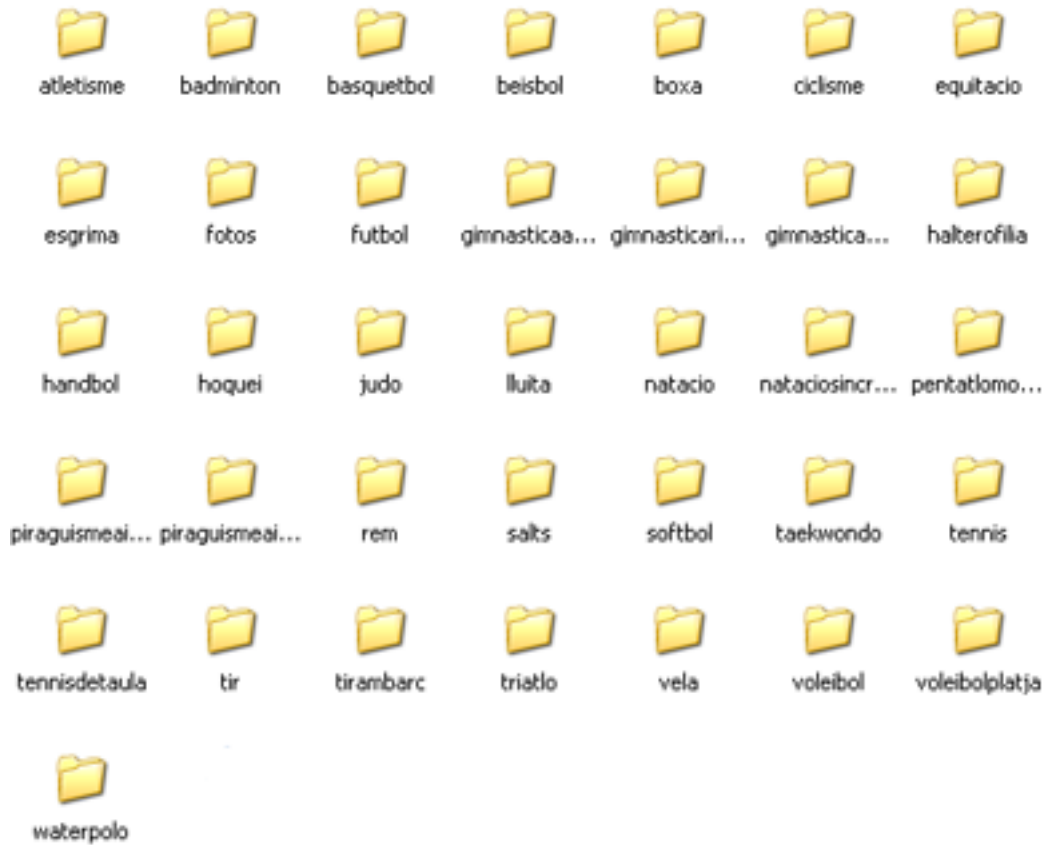
Dintre de l'apartat de valors he treballat 54 conceptes:

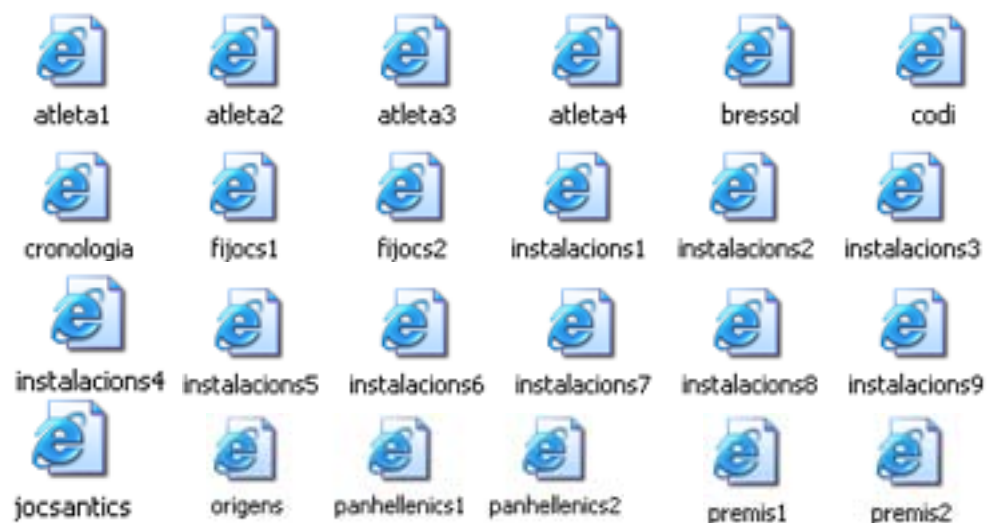
Dintre de l'apartat de ciutats he treballat les 25 ciutats que han estat seu d'uns Jocs Olímpics i les dos properes ciutats seus:

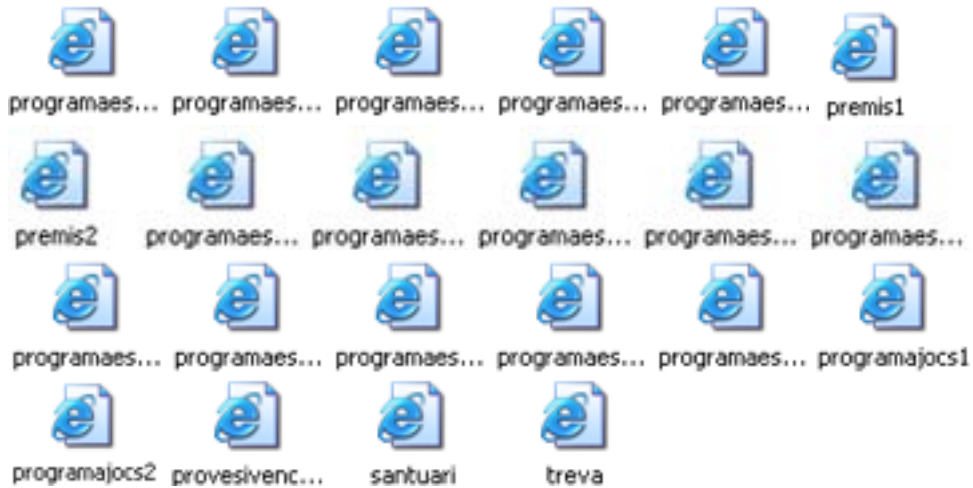
Dintre de l'apartat d'esports he parlat sobre les 28 esports que formen part del programa actual dels Jocs Olímpics:

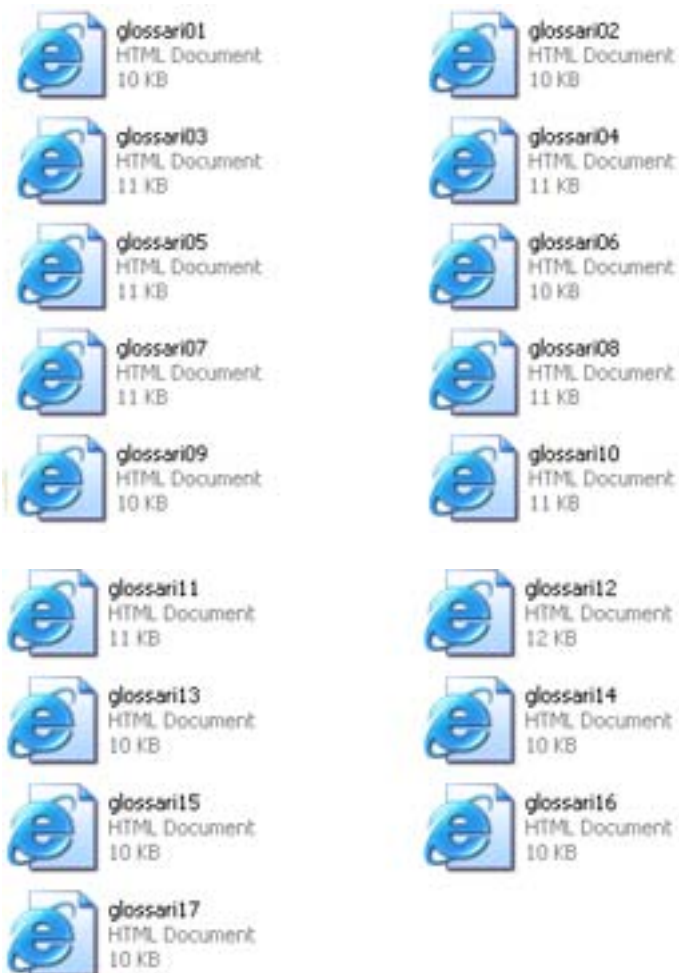
En l'apartat sobre els Jocs Antics he realitzat 40 pàgines:

Finalment en l'apartat del glossari he definit 100 paraules i s'han realitzat 17 pàgines més:

VALORACIÓ FINAL

L'esport té una transcendència universal. Totes les modalitats esportives, sigui quina sigui independentment del país a on es practiqui, és un element important de la experiència humana. Juga un paper fonamental des d'una perspectiva cultural i un paper fonamental en l'evolució dels pobles.

L'esport és un mitjà que "proposa". És molt important comprendre l'esport i el seu significat i el paper que desenvolupa dintre de la societat. L'esport ofereix múltiples interpretacions i crea moltes possibilitats en el desenvolupament de la personalitat. Té una gran influència com a element socialitzador, de formació i de participació.

L'esport influeix sobre el nostre entorn més proper: vida, família i en el dia a dia dels ciutadans.

A través del treball amb elements propis de l'esport i gràcies als diferents valors que transmet es pot utilitzar l'esport en un context en benefici d'un intercanvi cultural. L'esport pot utilitzar-se per a reforçar els valors, adaptar i modificar elements que configuraran la personalitat del receptor d'aquests valors.

Aquest treball és un intent d'apropar el món de l'esport i l'Olimpisme a l'educació en els instituts i en les escoles. A tots els que conviuen amb el fet educatiu.

L'esport és un fet molt proper a tots, però moltes vegades és un gran desconegut, perquè no es coneix i perquè no es profunditza en ell, com seria necessari i agradable.

Gràcies al treball realitzat, on s'han desenvolupat els valors de l'esport i l'Olimpisme, espero poder aplicar aquest treball en el centre educatiu on treballa i fer partícips a altres professors d'aquesta feina, i com no als alumnes que espero s'aprofiten d'aquesta laboriosa tasca realitzada.

A partir dels resultats de l'estudi: la pàgina web i els seus apartats, s'obre un camp de treball molt ampli amb un gran ventall de possibilitats.

Crec que aquest treball, és un estudi flexible amb una facilitat d'implantació a tots els nivells. Pot contribuir a ajudar al sistema educatiu a aconseguir uns objectius utilitzant l'Educació Olímpica com a eina catalitzadora. A més permet treballar amb la diversitat cultural del nostre alumnat i de la nostra societat.

El treball realitzat en aquesta llicència és una proposta que no va en una única direcció. M'agradaria que el Departament d'Educació difongués la feina realitzada als diferents professors a través de la seva pàgina web i es sumes a una proposta i iniciativa que llanço des d'aquí: la creació de materials educatius fonamentats en l'Educació Olímpica.

És molt important establir nous nexes d'unió entre tots els elements que conformen la comunitat educativa, donant unes noves senyals d'identitat que permetin treballar sobre les carències educatives de l'actual sistema educatiu.

Crec que des de la matèria d'Educació Física, tant important i tant oblidada durant molt anys, es pot contribuir a millorar i a promocionar noves experiències educatives.

I perquè no mitjançant aquest treball ?

Amb la creació de la nova matèria "Educació per a la Ciutadania" que s'ha d'incorporar al currículum educatiu, es poden crear noves experiències interessants per a l'alumnat.

Considero que aquest treball reuneix uns continguts interessants per a compartir amb els alumnes d'avui i els adults del demà, ja que permet un treball transversal entre les diferents àrees, tal i com es recull al "llibre blanc sobre l'esport".

És important i bàsic dotar de noves propostes que relacionin el que s'ensenya i s'aprèn a l'escola integrant aquests coneixements amb una societat on perdurin uns valors que ens facin ser millors com a persones.

BIBLIOGRAFIA

BLANCHARD, Kendall i CHESKA, Alice (1986); Antropologia del deporte. Barcelona. Ediciones Bellaterra.

BOCK, P. (1995); Introducción a la moderna antropología cultural. México. F.C.E.

BOLÍVAR, A. (1992); Los contenidos actitudinales en el currículo de la reforma. Madrid. Escuela Española.

BROHM, Jean Marie (1981); Le mythe Olympique. Cristian Bourgois Editeur. París.

CARRANZA, Marta i MORA, Joseph (2003); Educación física y valores: educando en un mundo complejo. Barcelona. Editorial Graó.

Centre d'Études Olympiques du C.I.O. (2002); Set documentaire jeune public-enseignants. Lausanne.

Comitè Internacional Olímpic (C.I.O.) (2003); Carta Olímpica. Lausanne.

Comitè Internacional Olímpic (C.I.O.) (2004); Le mouvement Olympique. Lausanne.

Comitè Internacional Pierre de Coubertin (1998); Coubertin et l'Olympisme. Questions pour l'avenir. CIPC. Strasbourg.

COOB'92. Memoria Oficial dels Jocs de la XXV Olimpíada Barcelona 1992. Barcelona, 1992. Enciclopedia Catalana.

COUBERTIN, Pierre (1997); Memorias Olímpicas. Lausanne. Comité Internacional Olímpic.

DURÁNTEZ CORRAL, Conrado (1975); Olimpia y los Juegos Olímpicos Antiguos. Madrid. Comité Olímpico Español.

ENCICLOPÈDIA CATALANA (1998); Gran Diccionari de la llengua catalana. Barcelona.

GROUPE DE RECHERCHE DU CNOSF (1994); Pour un humanisme du sport. Comité National Olympique et Sportif Français. París.

GONZÁLEZ LUCINI, F. (1990); Educación en valores y diseño curricular. Madrid. Alhambra-Longman.

GUTIÉRREZ SANMARTÍN, Melchor (1995); Valores sociales y deporte. Gymnos Editorial. Madrid.

HEINEMANN, Klaus (2001); Els valors de l'esport. Una perspectiva sociològica. En Apunts. Educació Física i Esport, núm. 64 (Monogràfic Humanisme en l'esport), pàg. 17-25, Barcelona.

HERNÁNDEZ MORENO, José (1994); Análisis de las estructuras del juego deportivo. Barcelona. Inde Publicaciones.

- LE BOULCH, Jean (1991); El deporte educativo. Editorial Paidós. Buenos Aires.
- MERCÉ VARELA, Andreu (1992); Pierre de Coubertin. Edicions 62. Barcelona.
- MORAGAS, Miquel de i BOTELLA, Miquel (1996); Les Claus de l'Èxit. Centre d'Estudis Olímpics. Universitat Autònoma de Barcelona.
- ORTEGA, P; MÍNGUEZ, R. ; GIL, R (1996); La tolerancia en la escuela. Barcelona. Ariel.
- PARRY, Dr. Jim (2003); Olympism for the 21st Century. Centre d'Estudis Olímpics. Universitat Autònoma de Barcelona. Barcelona.
- PARRY, Dr. Jim (2003); Towards an Olympic pedagogy. Centre d'Estudis Olímpics. Universitat Autònoma de Barcelona. Barcelona.
- PRAT, Maria i SOLER Susana (2003); Actitudes, valores y normas en la Educación Física y el deporte. Barcelona. Inde Publicaciones.
- PRATS i GRÀCIA, Ferran i altres (1997); Crèdit de síntesi. Olimpisme i esport: Educació Olímpica. Fundació Barcelona Olímpica. Barcelona.
- PRATS i GRÀCIA, Ferran (2005); Deporte, Olimpismo y Ciudadanía. Consejería de Cultura y Deportes. Comunidad de Madrid.
- PRATS i GRÀCIA, Ferran (2004); Presentació taller en el Fòrum Barcelona 2004. "Valors educatius i socials de l'esport a través de les noves tecnologies". Barcelona.
- PRATS i GRÀCIA, Ferran (1990-1992); Projecte Alcatel per a Barcelona 1992. Base de dades documentals sobre els Jocs Olímpics. Barcelona. COOB'92.
- PUIG, J. M. (1993); Naturaleza de los contenidos de valor. Aula de innovación educativa. Núm. 16-17.
- Revista de Educación. Educación y deporte (2004); Madrid. Ministerio de Educación y Ciencia.
- ROKEACH, M. (1973); The Nature of human values. New York. Free Press.
- RODRÍGUEZ LÓPEZ, Juan (2000); Historia del deporte. Barcelona. Inde Publicaciones.
- SARABIA, B. (1992); El aprendizaje y la enseñanza de las actitudes. Madrid. Santillana.
- SAMARANCH, Juan Antonio (2002); Memorias Olímpicas. Barcelona. Editorial Planeta.
- SEGURA i MUNGUÍA, Santiago (1992); Els Jocs Olímpics a la Grècia Antiga. Barcelona. Editorial Barcanova.
- SEIRUL·LO VARGAS, Francisco (1999); Valores educativos del deporte. INDE Publicaciones.

SOLAR CUBILLAS, Luis V. (2003); Pierre de Coubertin. La dimensión pedagógica. Madrid. Editorial Gymnos.

TERMCAT, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya (1992); Diccionari General dels Esports Olímpics. Barcelona. Enciclopèdia Catalana.

VANDER ZANDEN, J. W. (1992); Manual de psicología social. Barcelona. Paidós.

Varis Autors (1985); Dossier: Aproximació a l'Olimpisme modern. Barcelona. Apunts Educació Física.

Varis Autors (2002); Fòrum l'escola i la ciutat. Barcelona.

Varis Autors (2003); La educación física desde una perspectiva interdisciplinar. Barcelona. Editorial Graó.

Varis Autors, dirigit per Blázquez, Domingo (1999); La iniciación deportiva y el deporte escolar. Barcelona. Inde.

Varis Autors (2004); El Olimpismo. Universidad Camilo José Cela. Cátedra Olímpica Marqués de Samaranch. Madrid.

Varis Autors (1992); Fundació "la caixa". El deporte en la Grecia antigua. La génesis del olimpismo. Barcelona. Fundació "la caixa".

Varis Autors(2002); Valores escolares y educación para la ciudadanía. Barcelona. Editorial Laboratorio Educativo. Graó.

Varis Autors (2005); 10 valores del deporte. Deporte, Olimpismo y Ciudadanía. Consejería de Cultura y Deportes. Comunidad de Madrid.

VILLALBA i VARNEDA, Pere (1992); Olímpia. Jocs i esperit. Barcelona. Enciclopèdia Catalana.

REVISTES

Apunts (2004). Dossier L'esport: Diàleg universal. Fòrum Barcelona 2004.

Revista Olímpica: Juny-juliol 2001

Desembre 1999-Gener 2000

Desembre 1998-Gener 1999

Agost-Setembre 1998

PÀGINES WEB

www.olympic.org

www.athens2004.com

www.google.com

www.xtec.es